

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ТА ФІЛОЛОГІЇ
ФОРМА НАВЧАННЯ: ЗАОЧНА
Кафедра української мови і літератури

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
на тему

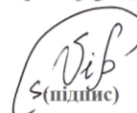
ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Виконала: магістрантка 2 курсу спеціальності
014 Середня освіта (українська мова і література)
Іванна ПОПОВИЧ
(ім'я, прізвище)

Науковий керівник: к. філ. н.

Наталія ГРИГОРУК

(ім'я, прізвище)

S (підпис)

(підпис)

Рецензент:

к. філ. н., доцент

Валентина ФІЛІНЮК

(ім'я, прізвище)

(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	6
1.1 Дистанційне навчання як науково-педагогічна проблема.....	6
1.2 Технології дистанційного навчання.....	14
1.3 Тестування як форма оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання.....	25
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	35
2.1 Використання онлайн-сервісів для тестового оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови.....	35
2.2 Створення тестових завдань для оцінювання навчальних досягнень старшокласників з української мови.....	46
2.3 Методичні рекомендації для вчителів української мови щодо застосування тестових технологій на уроках української мови.....	55
ВИСНОВКИ.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ.....	76

ВСТУП

Актуальність роботи. Для успішного розвитку дистанційної освіти в Україні потрібно створити сприятливі умови, які забезпечуватимуть її якість, доступність і ефективність. Це потребує комплексного підходу, який охоплює й розробку нових технологій, і зміну законодавства, і вдосконалення системи управління освітою.

Перехід на дистанційне навчання внаслідок пандемії COVID-19, а згодом і у зв'язку із запровадженням воєнного стану та російсько-української війни, поставив перед освітянами нові виклики. Одним з найважливіших завдань стало забезпечення ефективного оцінювання знань здобувачів освіти. Традиційні форми контролю знань виявилися недостатньо адаптованими до умов дистанційного навчання. Тому актуальним є пошук нових інструментів оцінювання, зокрема тестових технологій, які дозволили б об'єктивно оцінювати рівень знань учнів з української мови в онлайн-середовищі [27].

Освіта знає чимало прикладів використання різних форм оцінювання в історичному аспекті. З розвитком технологій з'явилися нові можливості для створення інтерактивних тестів, що дозволяють не лише перевірити знання здобувачів освіти, а й проаналізувати їхні помилки та прогалини.

Тестові технології – це сукупність методів і засобів, які використовуються для створення, проведення та аналізу тестів. Під тестовими технологіями розуміють онлайн-платформи для створення інтерактивних завдань з української мови та їхнього автоматичного оцінювання. Оскільки недостатньо було досліджено застосування таких технологій під час навчання української мови, тому ми обрали тему **«Використання тестових технологій для оцінювання знань учнів на уроках української мови в умовах дистанційного навчання»**.

Об'єкт дослідження – застосування тестових технологій для оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання.

Предмет дослідження – особливості використання тестових технологій для оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках української мови в 10–11 класах в умовах дистанційного навчання.

Метою дослідження є аналіз використання тестових технологій для оцінювання знань здобувачів освіти на уроках української мови в 10–11 класах в умовах дистанційного навчання.

Для реалізації поставленої мети було визначено такі **завдання наукового дослідження**:

- обґрунтувати сутність дистанційного навчання як науково-педагогічної проблеми;
- охарактеризувати технології дистанційного навчання;
- описати особливості тестування як форми оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання;
- проаналізувати використання онлайн-сервісів для тестового оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови в старших класах;
- розкрити специфіку створення тестових завдань для оцінювання навчальних досягнень старшокласників з української мови;
- запропонувати методичні рекомендації для вчителів української мови щодо застосування тестових технологій на уроках української мови в 10–11 класах.

Аби досягти окресленої мети та шести завдань наукового дослідження, було використано такі **методи дослідження**, як-от: теоретичний аспект: аналіз і систематизація зібраних відомостей педагогічної і лінгвометодичної літератури, чинних документів про освіту, навчальних програм і підручників; узагальнення проаналізованої інформації; емпіричний аспект: вивчення та

опис тестових завдань на онлайн-платформах, аналіз методичних матеріалів учителів-практиків щодо окресленої проблематики.

Методологічну основу магістерського дослідження становлять педагогічні та лінгводидактичні розвідки, присвячені обраній темі. Проблему платформ для онлайн-тестування досліджували К. Бегменко [2], Г. Горда [10], Н. Крижанівська [21] та ін. Особливості дистанційного навчання розглядали в наукових працях В. Биков [3], О. Глазова [13], С. Дембіцька [11], Н. Дика [13], І. Кобилянська [11], В. Кривицька, М. Прищак [20], С. Пугач та ін. Процес створення тестів, зокрема форми, завдання, структуру, описано в роботах І. Булаха [4], Ю. Жука, О. Ляшенка, М. Мруги [4], С. Мірошника [28] та ін. Праці вчених і методистів розкривають закономірності засвоєння мови, навчання та оцінювання досягнень з української мови в ЗЗСО.

Апробація дослідження. За підсумками магістерського дослідження було виголошено доповідь на Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Славістичні студії в сучасному філологічно-дидактичному просторі» 24 травня 2024 року на тему «Особливості використання онлайн-сервісів для тестового оцінювання знань учнів з української мови в умовах дистанційного навчання».

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (56 найменувань), додатків. Загальний обсяг – 75 сторінок, основного змісту – 68 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1.1 Дистанційне навчання як науково-педагогічна проблема

Проблема дистанційного навчання стала актуальною в умовах пандемії COVID-19 та російсько-української війни. Дистанційне навчання є важливим інструментом для забезпечення безперервності освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, а також створює багато викликів. Насамперед воно має бути якісним і ефективним. Використання сучасних технологій для такого типу освіти пов'язане з різними труднощами, які впливають на ефективність взаємодії та результативність навчання. Тому варто проводити наукові дослідження для виявлення проблем і пошуку шляхів їхнього вирішення в контексті дистанційного навчання.

«Дистанційне навчання є формою інноваційного менеджменту, що дозволяє більш ефективно здійснювати управління навчальним закладом та навчальним процесом, залучати нові практики та механізми обміну досвідом та інформацією. У разі нестачі у практичному аспекті (робота з документами) є можливість віддаленого інструктування та надання необхідних пояснень, візуального зображення матеріалу» [43].

В. Биков та В. Кухаренко пропонують визначення дистанційного навчання, для якого характерні активні учасники (обидва суб'єкти освітнього процесу – і той, хто навчає, і той, хто навчається, – активно залучені до процесу), екстериторіальність (навчання відбувається на відстані, без потреби фізичної присутності в одному місці), відсутність безпосередньої взаємодії (учасники не можуть спілкуватися віч-на-віч, як це відбувається під час традиційного навчання в класі), гнучкість у часі та просторі (учасники не обмежені певним часом і місцем навчання) [3].

Актуальність дистанційної освіти в закладах вищої освіти зумовила значний інтерес з боку українських науковців, серед яких В. Прибилова [38], І. Шоробура [54] та інші, які присвятили дослідження вивченню проблем і перспектив цього напрямку.

Так, В. Прибилова визначає низку переваг дистанційної освіти [38]:

- гнучкість, що полягає в можливості навчатися в будь-який час, у будь-якому місці та в зручному темпі;
- доступність до навчальних матеріалів та можливість навчання для людей з різним соціальним статусом та фізичними можливостями;
- інтерактивність онлайн-платформ для спілкування з суб'єктами освітнього процесу;
- самостійність: таке навчання стимулює здобувачів освіти, сприяє розвитку критичного мислення та навичок самоорганізації;
- сучасність технологій та мультимедійних матеріалів;
- глобальність освітнього простору, що дозволяє отримувати знання з усього світу;
- професійний розвиток і можливість поєднувати навчання з роботою.

Дистанційне навчання має великий потенціал для розвитку освіти, оскільки воно демократизує доступ до освіти, підвищує ефективність навчання завдяки інтерактивним форматам та індивідуальному підходу, допомагає здобувачам освіти опанувати сучасні технології та розвинути самостійність.

Такий формат освіти також має недоліки, як-от [38]:

- відсутність безпосереднього спілкування, ускладнена соціальна взаємодія та отримання зворотного зв'язку від викладача;
- здобувачі освіти повинні бути здатні самостійно організовувати навчання;
- потреба в технічних засобах та доступі до інтернету.

Дистанційне навчання, на думку Н. Дикої та О. Глазової [13], стало невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу. На відміну від традиційного очного навчання, дистанційне, особливо у навчанні української мови, не має значної історії досліджень і вдосконалення. Тому воно вимагає нових методів, прийомів та структури освітнього процесу, особливо в роботі закладів загальної середньої освіти. Саме психологічні та педагогічні аспекти дистанційного навчання потребують більш детального вивчення. Для ефективного дистанційного навчання потрібний інший підхід до навчальної взаємодії, структури освітнього процесу та методів навчання.

Серед основних принципів проектування системи дистанційного навчання виділяють принцип гуманістичності навчання, пріоритетності педагогічного підходу, педагогічної доцільності застосування нових інформаційних технологій, вибору змісту освіти, забезпечення безпеки інформації, відповідності технологій навчання, мобільності навчання, неантагоністичності дистанційного навчання відповідним формам освіти тощо [38].

Еволюція дистанційного навчання в Україні переживає кілька ключових моментів [22, с. 108–109]:

- неготовність системи до дистанційного навчання, оскільки на початку пандемії українська освіта виявила значні прогалини в організації такого навчання;

- швидка адаптація: за короткий час було розроблено нові підходи, створено онлайн-платформи та забезпечено доступ до навчальних матеріалів;

- розвиток цифрових компетентностей учителів і учнів;

- індивідуалізація навчання та можливість розробки персоналізованих навчальних траєкторій;

- міжнародна співпраця, зокрема залучення міжнародних партнерів для розробки нових освітніх програм та інструментів.

Г. Кузан чітко виділяє перший період дистанційного навчання в Україні (з березня 2020 року), пов'язаний з гострою потребою переходу на онлайн-формат [22, с. 108]. Цей період характеризується швидкою мобілізацією ресурсів, створенням онлайн-платформ, розробкою методичних рекомендацій; фокусом на забезпеченні безперервності освітнього процесу, наданням доступу до навчальних матеріалів, організацією онлайн-уроків.

І. Шоробура визначає низку пріоритетних завдань, які потрібно вирішити для ефективного розвитку дистанційного навчання [54]:

1) нормативно-правова база, зокрема створення чітких і зрозумілих правил, які регулювали б всі аспекти дистанційного навчання, від організаційних форм до визнання результатів;

2) стандартизація дистанційних освітніх програм, що відповідали б міжнародним вимогам;

3) розвиток наукових досліджень для постійного вдосконалення методів і технологій дистанційного навчання;

4) створення низки навчальних програм, які враховували б різні потреби здобувачів освіти;

5) інтерактивність і перехід від пасивного засвоєння матеріалу до активної участі здобувачів в освітньому процесі;

6) створення єдиного освітнього простору, який об'єднував би різні заклади освіти та забезпечував обмін досвідом;

7) створення механізмів підтримки нових розробок і проектів у галузі дистанційної освіти.

«Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти», затверджене наказом МОН від 08.09.2020 р. №1115, пропонує таку дефініцію: «Дистанційне навчання – організація освітнього процесу (за дистанційною формою здобуття освіти або шляхом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти) в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх як правило

опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій» [37, с. 1].

Педагогічні працівники, крім згаданого Положення, повинні керуватися такими чинними документами щодо організації дистанційного навчання, як-от: закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 р. [16], наказ МОН № 746 від 16.06.2023 року «Про затвердження Положення про вебплатформу дистанційного навчання "Всеукраїнська школа онлайн"» [40], лист МОН № 1/16131-23 від 18.10.23 року «Про запуск курсів з цифрової педагогіки» [39], лист МОН № 1/17310-23 від 03.11.23 року «Щодо окремих питань організації освітнього процесу в умовах воєнного стану» [55] тощо.

Науковці детально розглядають виклики, з якими стикаються здобувачі освіти, учителі та батьки під час дистанційного навчання, як-от [34]:

- 1) самостійна робота учнів: для багатьох дітей, особливо молодшого шкільного віку, така робота є новою і складною;
- 2) мотивація: без постійного контролю з боку вчителя підтримувати мотивацію здобувачів освіти до навчання стає складніше;
- 3) комунікація: відсутність прямого контакту ускладнює спілкування між усіма учасниками освітнього процесу;
- 4) режим навчання: складно визначити оптимальний розклад онлайн-занять та обсяг домашніх завдань;
- 5) індивідуалізація навчання: масова школа не завжди може забезпечити індивідуальний підхід до кожного здобувача освіти;
- 6) ідентифікація учнів: існує ризик, що замість учня завдання виконуватимуть інші люди;
- 7) цифрові навички: не всі вчителі та здобувачі освіти володіють належними цифровими навичками;

8) відсутність єдиної платформи: розрізнені онлайн-сервіси ускладнюють процес навчання.

С. Куркіна, В. Журавльов доводять потребу розвитку дистанційної освіти в Україні як відповіді на сучасні соціально-економічні виклики. Дистанційне навчання є ефективним інструментом для підвищення якості освіти, розширення доступу до неї та адаптації до вимог інформаційного суспільства. Чинниками, що впливають на такі твердження, є [23]:

- висока вартість традиційної освіти, що не завжди гарантує її якість;
- вимоги інформаційного суспільства, постійне навчання та підвищення кваліфікації;
- переваги дистанційного навчання, можливість поєднувати навчання з роботою, широкий вибір спеціальностей;
- актуальність для України, доступ до якісної освіти в різних регіонах країни;
- міжнародний досвід.

Важливо чітко усвідомлювати особливості та переваги синхронного та асинхронного режимів дистанційного навчання. Постійний зв'язок між учителем і здобувачами освіти є обов'язковим компонентом успішного дистанційного навчання. Сучасні технології надають можливість адаптувати освітній процес до потреб кожного здобувача освіти. Це можна зробити в таких режимах [13]:

- синхронний режим, який забезпечує можливість у реальному часі взаємодіяти всім учасникам освітнього процесу; дозволяє залучати до роботи будь-кого в будь-який момент;
- асинхронний режим, який надає гнучкість у навчанні, дозволяючи здобувачам освіти працювати в зручний для них час, дозволяє використовувати різноманітні формати навчальних матеріалів (відео, презентації тощо);
- комбінований режим, який може стати найефективнішим.

Н. Дика та О. Глазова узагальнили варіанти організації тридцятихвилинного навчання на основі дистанційних технологій [13]:

№	Тривалість	Зміст навчальної діяльності	Режим
			дистанційного навчання
1.	до 5 хв.	Відеолекція (скринкаст, телеурок...).	асинхронний
	до 25 хв.	Відповіді вчителя на запитання учнів у режимі чату (відеоконференції). Визначення способу, демонстрація засобів і пояснення критеріїв самоперевірки рівня сформованості результатів навчання.	синхронний
	за потребою учня в зручний для нього час	Самоперевірка (найчастіше у формі виконання онлайн-тесту з автоматичним зворотним зв'язком або тренінгу)	асинхронний
2.	15 хв.	Інструкція вчителя щодо виконання завдань. Приклади виконання. Відповіді на запитання учнів. Визначення дедлайну (крайнього терміну надсилання вчителю для перевірки).	синхронний
	15 хв.	Самостійне виконання учнями завдань: <ul style="list-style-type: none"> • тесту для контролю з боку вчителя та самоконтролю; • письмового завдання, пов'язаного зі створенням (трансформуванням, редагуванням) тексту – таку роботу надсилають для перевірки вчителю. 	асинхронний
3.	10 - 15 хв.	Самостійне опрацювання учнями теоретичного матеріалу (правила або статті в підручнику чи посібнику).	асинхронний
	15- 20 хв.	Відповіді вчителя на запитання учнів. Дискусія (у разі потреби). Підбиття підсумків.	синхронний
4.	до 20 хв.	Самостійне виконання учнями письмової роботи (наприклад, написання есе) з попереднім ознайомленням із письмовими інструкціями та зразками.	асинхронний
	10 хв.	Читання виконаних робіт, обговорення почутого. Підсумки та узагальнення. Визначення deadline (крайнього терміну надсилання виконаної роботи вчителю для перевірки).	синхронний

Індивідуалізація навчання та гнучкість у розкладі забезпечуються різними режимами навчання, тому можуть по-різному використовуватися залежно від конкретних навчальних цілей та потреб здобувачів освіти. Комунікація між учителем і здобувачами освіти є ключовим фактором успішного дистанційного навчання, незалежно від обраного режиму.

Проблеми, з якими зіткнулися українські школи та заклади вищої освіти під час переходу на дистанційну форму навчання внаслідок пандемії COVID-19 такі [22, с. 110]: обмеження живого спілкування негативно вплинуло на соціальний розвиток здобувачів освіти, особливо на формування

їхньої комунікативної компетентності; значна частина учнів виявила труднощі з самоорганізацією та самостійним опануванням навчального матеріалу; зменшилася роль вчителя як безпосереднього наставника та мотиватора; недостатній доступ до якісного інтернету, відсутність необхідного обладнання (комп'ютери, гаджети) у багатьох сімей; тривале перебування перед екраном призвело до погіршення зору у багатьох учнів.

Досвід дистанційного навчання в Україні під час пандемії показав, що хоча цей формат має свої переваги, він не може повністю замінити традиційне навчання. Для успішного впровадження дистанційного навчання необхідно вирішити ряд проблем, пов'язаних з технічним забезпеченням, підготовкою педагогів та забезпеченням психологічного комфорту учнів.

Попри нестачу міжособистісного спілкування, проблеми з технічним забезпеченням, нормативно-правові прогалини в дистанційному навчанні, окреслимо напрямки для подальшого розвитку такого формату освіти: удосконалення навчально-методичного забезпечення, підвищення кваліфікації вчителів, створення доступної єдиної системи дистанційного навчання з чітко визначеними цілями та завданнями.

Пандемія COVID-19 стала каталізатором цифрової трансформації української освіти. Дистанційне навчання відкрило нові можливості для навчання та розвитку. Подальшого дослідження потребують вплив дистанційного навчання на академічні досягнення здобувачів освіти, психологічні аспекти дистанційного навчання (мотивація, стресостійкість), роль батьків у підтримці дистанційного навчання, порівняльний аналіз досвіду різних країн у впровадженні дистанційного навчання.

Отже, дистанційне навчання має великий потенціал для розвитку освіти в Україні, але для його успішної реалізації необхідно вирішити низку проблем. Важливо створити сприятливі умови для дистанційного навчання, забезпечити доступ до якісного інтернету та необхідного обладнання, розробити ефективні методичні матеріали та підготувати педагогічні кадри.

Крім того, варто постійно проводити наукові дослідження для вдосконалення технологій і методів дистанційного навчання.

1.2 Технології дистанційного навчання

Дистанційне навчання в закладах загальної середньої освіти є ефективним інструментом для модернізації освітнього процесу. Воно забезпечує гнучкість у навчанні, розширює доступ до освіти для різних категорій населення, стимулює розвиток інноваційних методів навчання. Однак для досягнення високої якості дистанційного навчання потрібно створити відповідну інфраструктуру, забезпечити доступ до сучасних технологій та розробити ефективні методичні матеріали.

Для цього варто вирішити питання забезпечення якісного інтернет-зв'язку, розробити ефективні методи оцінювання знань та забезпечити психологічний комфорт здобувачів освіти під час дистанційного навчання. Подальший розвиток такого формату навчання потребує комплексного підходу, який охоплюватиме й технологічні, і педагогічні аспекти.

О. Кучай стверджує, що дистанційне навчання має власну історію в Україні, порівнює її з іншими країнами, зазначаючи, що таке навчання в нашій країні мало пізніший старт і повільніший розвиток, ніж у західних країнах, відчувається опір з боку традиційної освіти [25]. Проте карантинні обмеження прискорили процес упровадження дистанційного навчання в Україні, розробку нормативних документів.

Класифікацію інформаційних технологій, які використовуються в процесі дистанційного навчання, укладено за трьома критеріями:

- форми подання навчальних матеріалів – від друкованих матеріалів до віртуальної реальності;
- методи подання навчальних матеріалів – від радіотрансляції до інтернет-сервісів;

- види взаємодії, зокрема телеконференції, електронна пошта тощо [15].

Н. Думанський формулює принципи дистанційного навчання, яким повинні відповідати інформаційні технології [15] і які мають бути враховані при розробці та впровадженні систем дистанційного навчання:

- гуманістичності: фокус зроблено на здобувачах освіти, створенні сприятливих умов для розвитку їхніх індивідуальностей;
- пріоритетності педагогічного підходу при проектуванні освітнього процесу: технічні аспекти підпорядковуються дидактичним;
- педагогічної доцільності застосування нових технологій: здійснюється оцінка ефективності кожного кроку впровадження технологій;
- вибору змісту освіти: зміст навчання повинен відповідати державним стандартам і запитам ринку праці;
- захисту інформації, накопиченої в дистанційному навчанні;
- стартового рівня освіти: здійснюється визначення початкових знань і навичок здобувачів освіти;
- відповідності технологій обраній моделі навчання;
- мобільності навчання: створюються можливості для гнучкого навчання та переходу між закладами освіти;
- неантагоністичності дистанційного навчання чинним формам освіти: відбувається поєднання дистанційного навчання з традиційними формами освіти.

С. Дембіцька, І. Кобилянська, С. Пугач зазначають, що в системі вищої освіти актуальною проблемою є організація та здійснення дистанційного навчання [11]. Автори аналізують переваги та недоліки такого формату навчання, зокрема в контексті пандемії COVID-19: сучасні реалії та вимоги до освіти вимагають упровадження нових технологій, зокрема дистанційного навчання; перевагами дистанційного навчання є гнучкість та індивідуалізація навчання, можливість постійного моніторингу прогресу здобувачів освіти, самостійна робота студентів та розвиток їхніх навичок самоорганізації;

проблемами дистанційного навчання називають складність оцінки знань здобувачів освіти, відсутність безпосереднього контакту між суб'єктами освітнього процесу, високі вимоги до самодисципліни студентів, навантаження на їхні зір та нервову систему. «Схарактеризовані інноваційні технології дистанційного навчання (інтеграція дистанційного навчання та семантичних вебтехнологій, розробка нових онлайн-платформ, авторських засобів дистанційної роботи, імітація робочих процесів, використання дистанційних ігрових технологій, хмарні технології)» [11, с. 388].

В. Кривіцька і М. Пищак запропонували складники створення технології дистанційного навчання [20]. Автори розподіляють цей процес на три основні етапи:

- на теоретичному етапі визначається мета навчання, тобто чого саме хочуть досягти за допомогою дистанційного навчання. Наприклад, це може бути вивчення нового предмета, підвищення кваліфікації або отримання нового ступеня. Також на цьому етапі визначають, які саме знання та навички повинні отримати здобувачі освіти;

- на методичному етапі вибирають найкращі способи досягнення поставленої мети. Це може бути використання різних методів навчання (лекції, практичні завдання, дискусії), а також вибір відповідних інструментів (платформи для онлайн-навчання, відеоуроки, тести тощо);

- на процедурному етапі відбувається практична реалізація розробленої технології, створюються навчальні матеріали, організовується освітній процес, здійснюється контроль за успішністю здобувачів освіти.

Виділяють два основні типи технологій, які застосовують у дистанційному навчанні:

- 1) педагогічні технології, пов'язані з методами навчання, спілкуванням між педагогом і здобувачами освіти, а також з організацією освітнього процесу;

2) інформаційні технології, пов'язані з комп'ютерами та інтернетом. Це можуть бути платформи для онлайн-навчання, відеоконференції, електронні бібліотеки тощо [20].

Л. Сірський зосереджується на чотирьох ключових етапах процесу створення ефективного електронного курсу з використанням сучасних технологій [44].

По-перше, це оцінка початкового рівня знань. Важливо оцінити знання здобувачів освіти перед початком дистанційного навчання для адаптації матеріалу до їхніх потреб. Варто використовувати освітні платформи для автоматизації процесу оцінювання та отримання детальних звітів про результати.

По-друге, це моделювання освітнього процесу: Потрібно створювати моделі освітнього процесу для перевірки ефективності курсу до його запуску. Це дозволяє виявити потенційні проблеми та внести належні корективи.

По-третє, це закріплення знань. Важливо використовувати різні методи для закріплення знань, як-от: інтерактивні елементи, зворотний зв'язок та створення конкурентного середовища.

По-четверте, це отримання зворотного зв'язку: Потрібно надавати зворотний зв'язок здобувачам освіти для підтримки їхньої мотивації та вирішення виниклих проблем. Для цього можна використовувати різні інструменти, як-от: чат-боти, відеоконференції та віртуальні аватари для забезпечення ефективної комунікації.

Щоб технології дистанційного навчання ефективно працювали, потрібно враховувати важливість даних, тому що відомості, отримані в результаті оцінювання та моделювання, дозволяють створювати більш ефективні та персоналізовані дистанційні курси; роль технологій, оскільки сучасні технології можуть автоматизувати рутинні завдання, покращити якість навчання та підвищити залученість здобувачів освіти; комплексний

підхід, адже він охоплює не тільки створення курсу, але й постійне вдосконалення на основі отриманих даних [44].

Національна система освіти, з огляду на виклики і труднощі сьогодення, запропонувала один із ефективних варіантів технології дистанційного навчання – Всеукраїнську школу онлайн (ВШО). Ця платформа створена для того, щоб забезпечити кожному українському здобувачу освіти та вчителю вільний доступ до якісної освіти [6].

Розглянемо детальніше особливості ВШО. Метою платформи є забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх українських здобувачів освіти та вчителів, особливо в умовах дистанційного навчання. На платформі представлено відеоуроки, тести та інші матеріали з основних шкільних предметів, які відповідають чинним навчальним програмам.

Онлайн-платформа ВШО призначена й для учнів 5–11 класів, і для вчителів. Здобувачі освіти можуть використовувати її для самостійного навчання або для повторення матеріалу, а вчителі – для організації змішаного та дистанційного навчання.

Розробниками платформи ВШО виступили Громадська спілка «Освіторія» за підтримки Міністерств цифрової трансформації та освіти і науки України, а також Швейцарії [6].

Увесь навчальний контент платформи розроблений відповідно до державних стандартів і перевірений експертами. Загалом, Всеукраїнська школа онлайн – це онлайн-класна кімната, де кожен здобувач освіти може знайти належні матеріали для навчання, а вчитель – інструменти для ефективної організації освітнього процесу. Це особливо актуально в умовах, коли традиційне навчання може бути обмежене, наприклад, під час карантину чи воєнного стану.

На сайті ВШО за посиланням <https://lms.e-school.net.ua/guide> розміщено відеоінструкції, як зареєструватися і навчатися на цій платформі, подано методичний коментар щодо організації технології перевернутого навчання.

Увесь навчальний матеріал зручно розподілено за класами та предметами. Контент щодо навчання української мови розміщено за посиланням https://lms.e-school.net.ua/course_category/ukrayinska-mova/. На цій сторінці розміщено матеріали для первинного і вторинного діагностичного тестування за курс з української мови для учнів 3–4, 5–6, 7–8 класів, які навчаються за програмами Нової української школи (НУШ) [32], а також уроки для дистанційного навчання української мови в 5–11 класах. Вкладка «Мова моя (від А до Я: література, історія, природа/географія...)» призначена для популяризації української мови та літератури, яка містить анімаційні відео, захопливі подорожі Україною, мовно-літературний інструментарій, пізнавальний матеріал українознавчого компонента (детальніше див. за посиланням <https://lms.e-school.net.ua/courses/course-v1:UIED+Curs5-7Nush+2024/about>).

Курси ВШО з української мови для кожного класу містять навчальні відео тривалістю 15–25 хвилин (відповідно до тем чинної навчальної програми), 5–6 тренувальних тестових завдань до кожної теми, тематичне тестування (15 завдань) та річне тестування (60 завдань). Ці відео також розміщено на платформі Youtube.

Тестові завдання з української мови можна проходити онлайн, і результати надсилаються вчителю, який бачить навчальні досягнення кожного зареєстрованого на курсі здобувача освіти. Серед представлених на сайті завдань є такі, що передбачають вибір однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, установлення відповідностей, вибір варіанту «Правда чи фейк?» до поданого твердження, а також є завдання з відкритою відповіддю. Біля кожного завдання вказано кількість балів, яку можна отримати за успішне виконання.

Курс Прогрес Дати Програма Про оцінювання

Курс > Тема 4. Дієприкметник > Урок 27. Дієприкметниковий зворот > Матеріали уроку

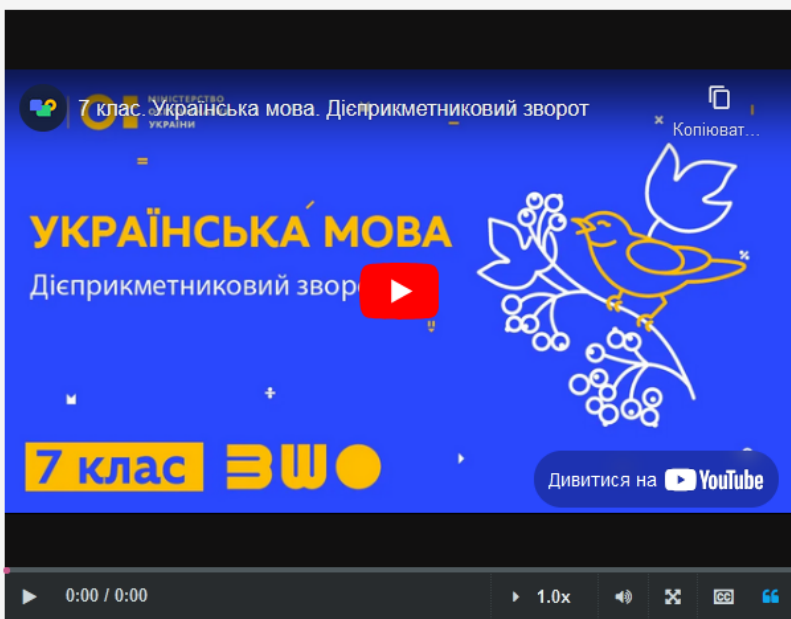
Назад Вперед

Матеріали уроку

Додати цю сторінку до закладок

Переглянь уважно навчальне відео та опрацюй додаткові навчальні матеріали. Далі – виконай тестові завдання для самоконтролю.

Навчальне відео

Дієприкметник + залежне слово = Дієприкметниковий зворот

Наприклад:

Виконана мною – дієприкметник виконана – ким? – мною – залежне слово.

Прочитана виразно – дієприкметник прочитана – як? – виразно – залежне слово

Слово, від якого залежить дієприкметниковий зворот, називають означуваним або пояснювальним

Наприклад:

вправа, виконана мною

Вправа (означуване слово) яка? виконана мною (дієприкметниковий зворот)

Ще один приклад:

Прочитаний виразно твір

Означуване слово -твір, який? прочитаний виразно -дієприкметниковий зворот

Дієприкметниковий зворот може стояти як перел означуваним словом, так і після

Рис. 1.1. Приклад розміщення матеріалів на сайті ВШО.

Досить інформативними, водночас чіткими й лаконічними є розміщені на сайті конспекти уроків у pdf-форматі, якими можуть скористатися і вчителі, і здобувачі освіти. У цих матеріалах розміщено короткі теоретичні відомості із прикладами розборів, творення слів, зручні схеми й таблиці, вправи зі зразками виконання, а також завдання, які потрібно виконати самостійно (наприклад, визначити ознаки тексту, побудувати речення, виправити помилки, відредагувати, поставити розділові знаки тощо). Зазначено літературу (рубрика «Рекомендовані джерела»), яку можна використати для більш детального вивчення поданого матеріалу.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

1. Дієприкметниковий зворот **не може бути розірваний** іншими членами речення.

Правильно: Синіють гори, покриті вічним снігом.

Неправильно: Синіють покриті гори вічним снігом.

2. Дієприкметниковий зворот має стояти якомога ближче до означуваного слова, інакше може спотворитися зміст речення.

Правильно: Каштани, розбуджені весною, нагадують свічки.

Неправильно: Каштани нагадують свічки, розбуджені весною.

(За Авраменко О. Українська мова та література: Довідник.

Завдання в тестовій формі: 1 ч. – Київ: Гвамота. 2019. – с. 181)

Самостійна робота

1. Доберіть до дієприкметника залежне слово, утворивши зворот, а потім доберіть означуване (пояснювальне) слово, складіть речення.

Зразок.

Створений —————> створений учнями —————> створений учнями проєкт —————>

Створений учнями проєкт зацікавив інвесторів.

Зрубаний, скошений, зачарований.

Рис. 1.2 Приклад конспекту до курсу української мови ВШО, 7 клас.

Центр професійного розвитку педагогічних працівників Хмельницької міської ради пропонує перелік корисних ресурсів для дистанційного навчання [49]:

- «ресурси для створення ментальних мап: <https://www.mindomo.com>, <https://www.mindmeister.com>, <https://coggle.it>;

- ресурси зі створення презентацій: <https://www.canva.com>, <https://prezi.com>, <https://www.beautiful.ai>;

- ресурси зі створення тестів, завдань, інформаційні ресурси: <https://www.classtime.com/uk/>, <https://kahoot.com>, <https://quizlet.com>, <https://study-smile.com>, <https://naurok.com.ua>, <https://miyklas.com.ua>;

- інструментарій взаємодії з учнями: <https://www.classdojo.com>, <https://classroom.google.com>, https://www.google.com/intl/ru_uA/docs/about/;

- платформи для онлайн-конференцій: <https://zoom.us>, <https://hangouts.google.com>, <https://www.skype.com/uk/>,

<https://products.office.com/uk-ua/microsoft-teams/group-chat-software>,
<https://www.webex.com>».

Методисти пропонують різні освітні технології та методи, які можна використати під час дистанційної форми навчання і які передбачають онлайн-співпрацю здобувачів освіти, як-от [42]:

- навчання в співробітництві, на основі соціальної взаємодії та спільного конструювання знань;
- кооперативне навчання, де здобувачі освіти працюють у малих групах над спільним завданням;
- метод проєктів, який передбачає створення продуктів або вирішення реальних проблем;
- проблемне навчання, яке відбувається шляхом створення навчальних ситуацій, які вимагають від здобувачів освіти самостійного пошуку розв'язків;
- дослідницький метод та застосування елементів наукового підходу до вивчення навчального матеріалу;
- модульне навчання із чітким структуруванням навчального матеріалу на логічно завершені блоки;
- ігрові технології для підвищення мотивації та зацікавленості здобувачів освіти;
- метод мозкового штурму тощо.

Усі названі технології, на нашу думку, передбачають активну участь здобувачів в освітньому процесі; а спільна робота над завданнями сприяє розвитку комунікативних навичок та глибшому розумінню матеріалу. Водночас школярі беруть на себе відповідальність за результати навчання, розвивають критичне мислення та творчі здібності. Серед переваг застосування технологій онлайн-співпраці назвемо розвиток соціальних навичок, умінь працювати в команді та вирішувати конфлікти, підготовку до

реального життя, адже отримані навички будуть корисними в майбутньому професійному житті здобувачів освіти.

Г. Сазоненко описує методи, які мають коріння в традиційному очному навчанні та можуть бути адаптовані для дистанційного формату. Серед таких названо індивідуальне навчання та менторство (робота з ментором онлайн дозволяє здобувачам отримувати персоналізовану підтримку та гнучко будувати власне навчання); парне навчання (спільна підготовка до презентацій або проєктів допомагає здобувачам освіти глибше зануритися в матеріал і подолати страх публічних виступів); листування (обмін листами з однолітками сприяє розвитку мовних навичок і комунікації); спільна творча робота (спільні проєкти розвивають навички співпраці та креативність); рецензування (обмін рецензіями на роботи однолітків допомагає розвивати критичне мислення та навички письмового спілкування); диспути (обговорення актуальних питань у форматі онлайн-дискусій сприяє розвитку аргументації та критичного мислення); доповіді та презентації (публічні виступи в онлайн-форматі допомагають здобувачам освіти розвивати навички презентації та впевненості в собі); проблемні лекції (лекції, побудовані на вирішенні проблемних ситуацій, стимулюють активну пізнавальну діяльність); зустрічі з експертами (онлайн-зустрічі дають можливість здобувачам освіти отримати додаткову інформацію від експертів та розширити світогляд [42]).

Загалом, це створює можливості спілкуватися з однолітками та педагогами в режимі реального часу або асинхронно, адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб кожного здобувача освіти, розвивати під час вивчення української мови навички XXI століття, як-от: співпраця, критичне мислення, креативність, комунікація.

Н. Дика і О. Глазова запропонували адаптовану структуру компетентнісно орієнтованого завдання з української мови з урахуванням можливостей дистанційних технологій навчання [13]:

СТРУКТУРА КОЗ (компетентісно орієнтованого завдання)	
Що опрацьовує учень (учні)	З чим працює вчитель
<p align="center">ЗАВДАННЯ.</p> <p>Частина 1. Стимул. Стислий опис проблемної ситуації або умови задачі, яку потрібно розв'язати.</p> <p>Частина 2. Власне завдання. Має бути актуальним, цікавим, відповідати віковим учня, чітко висловленим, співвідноситися з бажаною відповіддю.</p> <p>Частина 3. Перелік джерел інформації для самостійного опрацювання в мережі (НЕ МЕНШЕ 2-3-х):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ текст (із вебсайту, Вікіпедії, словника, підручника, журналу...); ➤ фотографія, репродукція картини, відео, карта, схема, таблиця, діаграма... 	<p>ГОТУЄ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ВИКОНАНОГО ЗАВДАННЯ (у формі монолога чи діалога, усній чи письмовій):</p> <ul style="list-style-type: none"> • модельна відповідь (зразок-орієнтир) – у формі розповідного тексту (реплік діалогу, ділового папера, тексту виступу тощо)

Рис. 1.3. Структура компетентісно орієнтованого навчання

Раціональними, на нашу думку, є рекомендації щодо впровадження технологій дистанційного навчання, висловлені в статті [11]: важливою є інтерактивність, взаємодія між здобувачами освіти, здобувачами і педагогами, а також між учасниками освітнього процесу та дистанційним середовищем; лінійна структура традиційних курсів не підходить для дистанційного навчання, проте потрібна динамічна подача матеріалу з використанням різноманітних елементів (відео, посилання тощо); ефективно дистанційне навчання передбачає поєднання онлайн-активностей (вебінари, форуми) та офлайн-завдань; учитель стає не лише лектором, а й консультантом, розробником курсу, координатором взаємодії; важливо обирати платформу, яка відповідає потребам конкретного курсу чи предмета. Автори підкреслюють важливість розробки таких нових інструментів та технологій для дистанційного навчання, як інтелектуальні системи навчання та інтеграція з іншими платформами.

Створення ефективної технології дистанційного навчання – це складний процес, який вимагає не тільки знання педагогіки, а й розуміння інформаційних технологій. Тільки поєднання цих двох аспектів дозволяє створити якісне онлайн-навчання.

Таким чином, дистанційне навчання, зокрема розвиток його технологій, в Україні демонструє стрімкий розвиток, особливо після

карантинних обмежень. Воно стало ефективним інструментом модернізації освітнього процесу, забезпечуючи гнучкість, доступність та стимулюючи розвиток інноваційних методів навчання.

1.3 Тестування як форма оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання

Педагогічне оцінювання в галузі освіти – це не просто механічна процедура перевірки знань, а складний процес взаємодії між учителем та здобувачами освіти. Воно впливає на мотивацію учнів, їхнє сприйняття навчального матеріалу та подальший розвиток [24, с. 24–25]. Оцінювання не може бути суто раціональним процесом, воно містить емоційний складник, який впливає на результати навчання. Суперечності в системі оцінювання можна подолати із урахуванням системи педагогічного оцінювання.

Рис. 1.4 Система педагогічного оцінювання [24, с. 25]

Виділяють три основні підходи до педагогічного тестування, які використовують для оцінки знань здобувачів освіти [46, с. 75]:

- предметно-педагогічний підхід, мета якого – з'ясувати, наскільки добре учень засвоїв весь обсяг навчального матеріалу з певного предмета; використовують велику кількість завдань, які охоплюють усі теми;

- критеріально орієнтований підхід, мета якого – перевірити, чи відповідають знання учня певним встановленим стандартам або критеріям; завдання фокусуються на конкретних знаннях, уміннях та навичках;

- нормативно орієнтований підхід, мета якого – порівняти рівень знань учня з рівнем знань інших учнів; використовують обмежену кількість завдань, які дозволяють розподілити здобувачів освіти за рівнями знань.

Педагогічне тестування має власні цілі та інструменти для оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. На думку С. Мірошник, педагогічне тестування – це метод кількісного вимірювання рівня знань, умінь та інших характеристик учнів [28]. Тест – це інструмент, який використовується для проведення такого вимірювання.

Основними принципами педагогічного тестування є взаємозв'язок з цілями освіти, об'єктивність, справедливість, науковість, ефективність, систематичність, гуманність та етичність. Якість тесту визначають через його валідність (тест вимірює саме те, що має вимірювати), об'єктивність (результати не залежать від суб'єктивних чинників), надійність (повторюваність результатів).

Розуміння принципів тестування дозволяє вчителям створювати ефективні тести, об'єктивно оцінювати знання здобувачів освіти та використовувати результати тестування для покращення освітнього процесу [28]. Знання здобувачів освіти про майбутнє тестування, його процедуру та тематику допомагає краще підготуватися та розуміти, як оцінюються їхні знання. Розуміння принципів тестування дозволяє батькам учнів краще оцінити навчальні досягнення своїх дітей та спілкуватися з вчителями на цю тему.

Відповідно до таксономії американського психолога Бенджаміна Блума, системи навчальних цілей, учителі й розробники навчальних програм можуть зрозуміти, на якому рівні мислення вони хочуть, щоб здобувачі освіти працювали [4, с. 31]. За цією таксономією когнітивні цілі навчання поділяють на шість рівнів, від найпростіших (запам'ятовування) до найскладніших (оцінка). Кожен наступний рівень передбачає поглиблення розуміння матеріалу та більш складні мислительні процеси [47, с. 15–16]:

- 1) знання: учень запам'ятовує факти, терміни, правила.
- 2) розуміння: здобувач освіти може пояснити значення понять, переформулювати інформацію;
- 3) застосування: учень може використовувати знання на практиці, вирішувати задачі;
- 4) аналіз: школяр може розкласти інформацію на частини, виявити зв'язки між ними;
- 5) синтез: здобувач освіти може створювати щось нове, об'єднуючи різні елементи;
- 6) оцінка: учень може оцінювати інформацію, робити судження.

Розуміння таксономії Блума допомагає вчителям складати ефективні навчальні плани, створювати завдання, які розвивають різні рівні мислення здобувачів освіти; розробляти якісні тести, оскільки завдання можуть відповідати різним рівням таксономії, що дозволяє оцінити різноманітні навички учнів; покращити розуміння процесу навчання, того, як здобувачі освіти засвоюють новий матеріал і які труднощі можуть виникати на кожному рівні.

Якщо враховувати афективний складник таксономії Блума, тобто частину, пов'язану з емоційною та ціннісною сферою навчання, то мова йде про те, як здобувачі освіти сприймають інформацію, які емоції вони відчувають, які цінності формують і як ці цінності впливають на їхню

поведінку. Цей розвиток відбувається поступово, проходячи через кілька рівнів [47, с. 16–18]:

- сприймання, коли здобувачі освіти просто усвідомлюють, що дещо існує, виявляють інтерес до цього;
- реагування, учні активно відгукуються на подразники, виконують завдання;
- засвоєння цінностей, зокрема здобувачі освіти формують власні погляди, переконання;
- організація цінностей, при якій школярі будують систему цінностей, розуміють їхні взаємозв'язки;
- дотримання цінностей: учні діють відповідно до своїх цінностей демонструють стійкість у власних переконаннях.

Знаючи, на якому рівні афективного розвитку перебуває учень, можна краще зрозуміти його мотивацію до навчання. Сприяння розвитку емоційної сфери учнів допомагає створити більш позитивну атмосферу в класі. Розвиток афективної сфери допомагає учням формувати власну систему цінностей, що важливо для їхнього особистісного зростання.

«Тестові технології надають широкі можливості для оцінювання навчальних досягнень учнів (на момент тестування) і здійснити аналіз: 1) загального рівня сформованості діагностованих компонентів комунікативної компетентності (наприклад, комунікативних умінь) у групи тестованих, які знаходились у однакових умовах навчання, використовували один і той самий стандартний підручник; 2) рівня сформованості кожного з оцінюваних умінь на момент тестування; 3) факторів, що впливають на розвиток умінь, їхній взаємозв'язок; 4) лінгвістичних особливостей мовлення учнів відповідно до засобів і методів навчання» [47, с. 157].

Тестові завдання бувають різних видів та укладаються відповідно до названих принципів. Виділяють такі типи тестів [28]:

- закриті завдання: завдання з множинним вибором однієї правильної відповіді з кількох запропонованих; завдання на встановлення відповідності між елементами двох множин; завдання на виключення зайвого з набору елементів;

- відкриті завдання: завдання з короткою лаконічною відповіддю на поставлене питання; завдання з розгорнутою відповіддю, що вимагає детального, аргументованого викладу думки;

- комбіновані завдання поєднують елементи закритих і відкритих завдань.

Створення педагогічного тесту базується на трьох основних поняттях [47]:

- 1) тестове завдання – це окреме запитання або завдання, яке використовується для оцінки знань, умінь або інших характеристик здобувачів освіти;

- педагогічний тест – це сукупність тестових завдань, об'єднаних для досягнення певної мети оцінювання;

- процес створення тесту – це послідовність кроків, починаючи з визначення мети тестування і закінчуючи розробкою конкретних тестових завдань.

Під час визначення мети тестування (початкові знання, прогрес навчання, кінцевий результат) обирають тип тесту (вхідний, поточний, тематичний, підсумковий). Обираючи тип тесту, визначають, який підхід до оцінювання буде найбільш ефективним (нормативний або критеріальний).

Аналіз змісту тестового завдання передбачає визначення, які саме знання, уміння та компетентності будуть оцінювати. Розробка структури тесту – це визначення того, як будуть розташовані завдання в тесті (за рівнем складності, за темами тощо). На етапі розробки тестових завдань складають конкретні питання або вправи, які відповідають поставленим цілям [47].

Створення якісного педагогічного тесту – це складний процес, який вимагає знання теорії педагогічних вимірювань та дотримання певних правил.

Щоб тестове завдання було ефективним, необхідно дотримуватися певних правил [28]:

- чітке формулювання, завдання має бути зрозумілим і не допускати двоїстого тлумачення;
- релевантне завдання повинно перевіряти знання, які були вивчені;
- однорідність варіантів відповідей, усі варіанти відповідей повинні бути логічно пов'язані із запитанням і приблизно однаковими за довжиною;
- завдання не повинні бути взаємопов'язані;
- формулювання завдання не повинно містити підказок на правильну відповідь;
- тест має містити завдання різної складності, щоб оцінити різні рівні засвоєння матеріалу;
- оцінка виконання завдання має бути об'єктивною і не залежати від суб'єктивної думки вчителя.

Тестові технології використовують для оцінки мовних знань і вмінь здобувачів освіти. Тести можуть допомогти виявити рівень розвитку мовних компетенцій у різних когнітивних сферах, згідно з таксономією Блума. Пропонують два основні методи оцінки мовних знань: метод тлумачення слів (де здобувачі освіти повинні дати визначення понять) та аналітичні завдання (доповнити речення, відповісти на запитання тощо) [47, с. 159–160].

Тести можуть допомогти визначити, наскільки добре учні засвоїли термінологію, усвідомили граматичні правила, чи можуть застосовувати знання на практиці, аналізувати інформацію та синтезувати нові знання. Тести дозволяють отримати об'єктивну оцінку мовних компетенцій здобувачів освіти та виявити загальні тенденції в їхньому розвитку.

Сьогодні актуальним є використання інтернет-технологій в оцінюванні навчальних досягнень здобувачів освіти, які мають такі переваги: онлайн-платформи спрощують процес створення, проведення та аналізу тестів; багато сайтів надають доступ до великої бази готових тестових завдань; такі тести дозволяють уникнути суб'єктивності при оцінюванні; їхня ефективність полягає в швидкій обробці результатів та отриманні зворотного зв'язку; інтерактивність означає можливість використовувати різноманітні формати завдань та мультимедійні матеріали; тести дозволяють оцінити розвиток ключових компетентностей, зокрема комунікативної, інформаційної, цифрової; онлайн-тести використовуються для оцінки знань з різних навчальних предметів.

Google-форми – це універсальний інструмент, який дозволяє створювати різноманітні форми, опитування, тести, які мають кілька варіантів запитань: з варіантами відповідей, з короткою відповіддю, з розгорнутою відповіддю, із застосуванням шкали, із кількома правильними відповідями. Цей ресурс дозволяє обрати обов'язковість запитання, вказати ключ відповіді, кількість балів за правильну відповідь, перемішувати варіанти відповідей, створювати копії.

Серед переваг використання Google-форм виділимо такі: інтерфейс інтуїтивно зрозумілий, можна створювати різні типи завдань, для питань з варіантами відповідей автоматично підраховується кількість правильних відповідей, тести можна проходити з будь-якого пристрою з доступом до інтернету, результати тесту збираються в електронній таблиці, що полегшує вчителю їхній аналіз, можливість додавання зображень, відео [47, с. 164–166].

Варто зважати на роль оцінювання в дистанційному навчанні та перспективи індивідуалізації освітнього процесу, серед яких такі [13]:

- дистанційне навчання створює умови для розробки персоналізованих навчальних траєкторій для кожного здобувача освіти;

- онлайн-тести з автоматичним зворотним зв'язком є ефективним інструментом для оцінки навчальних досягнень здобувачів освіти;
- крім тестів, використовують тренажери, таблиці, творчі роботи, що надсилаються електронною поштою;
- різноманітні методи оцінювання сприяють самоконтролю та самостійному навчанню здобувачів освіти.

У статті «7 сервісів для створення навчальних тестів та завдань онлайн» подано огляд онлайн-платформ для створення та проведення навчальних тестів, адаптованих до вимог дистанційного навчання [31]. Онлайн-сервіси дозволяють створювати різноманітні типи завдань (тести, вікторини, кросворди тощо), відстежувати прогрес здобувачів освіти, забезпечувати зворотний зв'язок. Таке тестування уможливорює швидко перевірку знань, автоматичний аналіз результатів, можливість індивідуалізації навчання. Учителі на цих платформах можуть створювати власні навчальні матеріали та адаптувати їх до потреб різних учнів.

Розглянемо детальніше такі сервіси:

- Майстер-Тест – це простий у використанні сервіс для створення традиційних тестів з різними типами питань;
- LearningApps, орієнтований на створення інтерактивних вправ ігрового характеру, що робить навчання більш цікавим для здобувачів освіти;
- Online Test Pad – це багатофункціональний сервіс, який дозволяє створювати різноманітні типи завдань, включаючи кросворди, діалогові тренажери;
- ClassMarker пропонує англomовний сервіс з широкими можливостями налаштування тестів, але потребує певного часу для освоєння;
- Classroom інтегрований в Google Workspace, дозволяє створювати завдання, проводити тести та відстежувати прогрес здобувачів освіти в одному середовищі;

- Quizizz – це популярний сервіс для проведення ігрових вікторин, що робить навчання більш цікавим;

- Kahoot! – часто застосовуваний сервіс для проведення ігрових вікторин з широким функціоналом [31].

Онлайн-сервіси для створення навчальних тестів значно полегшують роботу вчителям і дозволяють зробити освітній процес більш ефективним та інтерактивним. Кожен сервіс має особливості, тому вибір залежить від конкретних потреб учителя та здобувачів освіти. Використання таких онлайн-платформ сприяє розвитку цифрової компетентності учнів та вчителів.

Розглянемо українські онлайн-платформи для тестового оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Освітній проєкт «На Урок» <https://naurok.com.ua/> є українською цифровою платформою, створеною для підтримки вчителів та підвищення якості освіти в Україні.

Проєкт надає вчителям безкоштовний доступ до якісних навчальних матеріалів, інструментів та можливостей для професійного розвитку. «На Урок» активно використовує сучасні технології, як-от: штучний інтелект. Платформа сприяє обміну досвідом між вчителями та створенню професійної спільноти. Проєкт забезпечує вільний безкоштовний доступ до своїх ресурсів. Матеріали та інструменти, що розробляються на платформі, адаптовані до української освітньої системи. Проєкт продовжував роботу навіть під час війни, надаючи вчителям необхідну підтримку.

Назвемо ключові напрямки діяльності проєкту: розробка тестів, шаблонів, статей та інших матеріалів для вчителів, використання штучного інтелекту для створення інноваційних інструментів навчання, онлайн-проведення олімпіад, конкурсів та інших заходів для вчителів та здобувачів освіти, забезпечення можливостей для обміну досвідом та співпраці між вчителями.

Національна освітня платформа «Всеосвіта» <https://vseosvita.ua/> пропонує такі ресурси: бібліотеку методичних матеріалів для освітян, вебквести, інноваційний розділ для створення навчальних ігор, тести та конструктор тестів, уроки та конструктор уроків, електронні журнали, ресурс для створення електронних розкладів, QR коди (скорочувач посилань), редактор із шаблонами сертифікатів, передбачення, генератор новорічних листівок, «Всеукраїнську дистанційну олімпіаду «Вдалиий старт — 2024», конкурси, щоденник учня. На цій платформі розміщено готові матеріали для навчання: вебквести (7 982), тести (265 199), уроки (63 012).

Дистанційне навчання відкриває нові можливості для індивідуалізації освіти. Завдяки технологіям можна відстежувати прогрес кожного здобувача освіти та адаптувати навчальний матеріал до його потреб.

Онлайн-тести називають одним з найефективніших інструментів оцінювання навчальних досягнень. Назвімо їхні переваги: автоматизація процесу перевірки, швидкий зворотний зв'язок, адаптивність (створення тестів різної складності).

Загалом, тестове оцінювання в умовах дистанційного навчання є важливим інструментом для оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. Воно допомагає вчителям виявляти сильні та слабкі сторони учнів, коригувати освітній процес та підвищувати якість освіти. Використання онлайн-платформ дозволяє спростити процес створення та проведення тестів, забезпечити індивідуалізацію навчання, розвивати цифрову компетентність учнів та вчителів.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1 Використання онлайн-сервісів для тестового оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови

Онлайн-сервіси стали невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу, зокрема під час оцінювання навчальних досягнень старшокласників з української мови. З розвитком технологій і сучасних викликів усе більше вчителів української мови переходять на онлайн-платформи для проведення тестового оцінювання. Воно стало можливим завдяки широкому спектру онлайн-сервісів, які пропонують різноманітні інструменти для створення та проведення тестів.

Використання онлайн-платформ для проведення тестування здобувачів під час дистанційного навчання вже має певний досвід в Україні. Такий підхід до оцінювання має свої переваги, існує достатньо прикладів інструментів, які можна застосовувати при цьому.

Комп'ютерне тестування в освітньому процесі може стати ефективним інструментом для перевірки знань здобувачів освіти. Такі тести можуть стимулювати самостійну підготовку учнів та підвищити їхню мотивацію до навчання. Створення ефективних тестів вимагає знання дидактичних принципів та дотримання методологічних вимог. Комп'ютерні тести можна використовувати і для перевірки початкових знань, і для підсумкового контролю [29, с. 14].

Серед переваг комп'ютерного тестування виділяють такі: об'єктивність оцінювання, економія часу, індивідуалізація навчання, зручність використання, інтуїтивно зрозумілий інтерфейс.

Сучасні виклики, пов'язані з карантинними заходами та запровадженням воєнного стану, пришвидшили перехід від традиційних методів оцінювання знань до сучасних цифрових інструментів. Н. Крижанівська підкреслює важливу роль хмарних технологій у організації онлайн-тестування, оскільки вони забезпечують доступність, масштабованість та зручність використання [21]. Дослідниця називає певні труднощі, пов'язані з запровадженням онлайн-тестування, як-от: потреба адаптації учителів і здобувачів освіти до нових технологій, забезпечення конфіденційності даних.

Формат онлайн-тестування може підвищити мотивацію учнів до навчання, сприяє розвитку навичок самостійної роботи, пошуку інформації та критичного мислення. Щодо вчителів, то таке оцінювання дозволяє автоматизувати й оптимізувати багато рутинних процесів, перевірку робіт і підрахунок балів.

Г. Горда виділяє три основні види тестів: поурочні, тематичні та підсумкові. Кожен вид відрізняється за обсягом, метою та частотою проведення. Тестування слугує не тільки для перевірки знань здобувачів освіти, а й для розвитку їхніх пізнавальних здібностей, підвищення мотивації до навчання. Застосовують три основні форми проведення тестування: усну, письмову та комп'ютерну. Особливу увагу приділяють комп'ютерному тестуванню [10]. Дослідниця підкреслює важливість тестування в сучасній освіті, водночас застерігає від надмірної його формалізації та механічного застосування. Комп'ютерне тестування є лише одним із інструментів оцінювання, яке має доповнювати традиційні методи.

К. Бегменко описує досвід використання трьох платформ: Google Classroom, Майстер-тесту та Kahoot! для створення та проведення онлайн-

тестів, кожна з яких має особливості та переваги [2]. Було детально описано процес створення тестів на кожній платформі, від реєстрації до додавання питань та налаштування параметрів. Перевагами онлайн-тестування названо швидкість перевірки, можливість створення різноманітних типів завдань, об'єктивність оцінювання, зняття стресу для здобувачів освіти. Онлайн-тестування дозволяє автоматизувати багато рутинних процесів, звільняючи час вчителя для більш творчої роботи.

Google Classroom – це безкоштовна платформа для зв'язку зі здобувачами освіти, учителем та батьками, проведення онлайн-уроків та перевірки завдань.

Майстер-тест – це платформа для створення та проведення тематичного та контрольного оцінювання знань здобувачів освіти.

Kahoot! – незвичний онлайн-сервіс для створення таких інтерактивних навчальних форм роботи, як ігри, вікторини, обговорення, опитування.

У статті «Використання онлайн-платформ для створення тестів та опитувань», окрім названих платформ, описано ще декілька [10]:

- Proprofs, яка дозволяє створювати тести з різними типами питань, зокрема із завантаження файлів;
- ClassMarker орієнтована саме на створення і проведення тестів, має функцію віртуального класу для проведення тестів та відстеження результатів;
- Quizlet проста у використанні, має інтуїтивний інтерфейс, що дозволяє швидко створювати тести з вибором відповіді, мобільний додаток;
- Plickers дозволяє проводити швидкі опитування в класі, використовує спеціальні картки для відповідей, переважно використовується для коротких запитань з кількома варіантами відповідей;
- Easy Test Maker простий у використанні для створення тестів з вибором правильних і помилкових тверджень.

На думку Н. Крижанівської, онлайн-платформа Online Test Pad підходить для створення і проведення тестів, з опціями додавання учнів, створення завдань і оцінювання результатів [21].

Перевагами онлайн-тестування на хмарних платформах є гнучкість доступу, можливість відкривати і закривати доступ до завдань, що дозволяє контролювати процес тестування; ефективність і швидка перевірка знань здобувачів освіти та отримання результатів.; автоматизація й легкий підрахунок балів, генерація звітів; доступність і можливість проходження тестів з будь-якого пристрою з доступом до Інтернету; безпека та зберігання тестових завдань на сервері знижує ризик їхньої втрати або несанкціонованого доступу. Проте виявляють і деякі проблеми, як-от: потреба технічного забезпечення, здобувачі освіти повинні мати доступ до комп'ютера або іншого пристрою з підключенням до Інтернету; можливість шахрайства, існує ризик, що здобувачі освіти можуть використовувати сторонні джерела інформації під час проходження тесту. Тому хмарні технології можуть бути використані для організації ефективного освітнього процесу.

Розглянемо кілька прикладів використання онлайн-платформ для тестового оцінювання навчальних досягнень старшокласників з української мови.

Артур Пройдаков, учитель української мови та літератури, найкращий учитель 2021 за версією Global Teacher Prize Ukraine, на своїй сторінці у фейсбуку в дописі від 10 вересня 2024 року (<https://www.facebook.com/arturproidakov>) поділився посиланням на Google-диску, де розмістив тести з української мови за різними темами (синтаксис, лексикологія, фразеологія, будова слова, словотвір, фонетика, орфографія, морфологія). Учителі можуть скористатися цими тестами для створення тестів у розділі Google-форми для тематичного чи підсумкового оцінювання відповідно до чинних критеріїв [51].

Варто добирати 12 / 24/ 36 тестових завдань з однією правильною відповіддю для зручного підрахування набраних балів. Якщо тестові завдання передбачають встановлення відповідностей чи вибір кількох правильних варіантів, то кількість завдань може бути не 12 / 24 / 36, а іншою, але щоб кількість призначених за виконання балів була саме такою 12 / 24 / 36. Тести сформульовано у форматі ЗНО/НМТ, що дозволяє здобувачам освіти готуватися до незалежного оцінювання їхніх знань.

На платформі освітнього проєкту «На урок» розміщена вкладка «Тести», на якій є можливість обрати предмет та клас.

Тести з української мови для учнів 10 класу розташовано за посиланням <https://naurok.com.ua/test/ukrainska-mova/klas-10>, тести для одинадцятикласників – за посиланням <https://naurok.com.ua/test/ukrainska-mova/klas-11>. Наприклад, учитель Валерій Биковський (<https://naurok.com.ua/profile/1552599>) розмістив 282 розробки та тести з української мови та літератури. Проаналізуємо тематичну контрольну роботу для 10 класу на тему «Вступ. Лексична помилка», додану 21 жовтня 2024 року (повний комплект завдань подано в додатку А).

У цьому тестуванні містяться завдання такого типу:

- на пошук помилки серед кількох правильних варіантів:

Помилково вжито слово в рядку: а) розв'язувати задачу; б) уникнути небезпеки; в) перекладати болгарською; г) вичеркнути зі списків;

- на пошук правильного варіанта серед кількох помилкових:

Лексичної помилки НЕМАЄ в рядку: а) несподіваний сюрприз; б) пам'ятний сувенір; в) вільна вакансія; г) чинний закон;

- на лексичну і граматичну сполучуваність слів:

Лексично неправильне словосполучення утворить слово «навичка» з прикметником: а) життєва; б) практична; в) граматична; г) рухова; д) шкідлива;

- на визначення істинних чи хибних тверджень:

Слова «велетень, титан, гігант» – синоніми: а) так; б) ні;

- на визначення мовних явищ в контексті:

Укажіть речення, у якому для створення гри слів використане слово, вжите і в прямому, і в переносному значеннях: а) Птах цінний пером, а людина тим, що спроможна сказати й пером написати; б) Повзає по світу дурість, але ж ходить і мудрість, проте мудрість таки переможе! в) Щире слово й добре діло душу й серце обіграло; г) Не всім життя відміряне солодке, бо є стежини рівні, є круті...;

- на заповнення пропусків:

Обидва слова, подані в дужках, можливі за змістом у реченні: а) Це фахівець найвищого класу — справжній (профі, профан); б) Наша невеличка група здійснила (екскурс, екскурсію) центром Тернополя; в) Протягом (століть, сторіч) український Степ належав кочовикам; г) Передвиборча (компанія, кампанія) була в самісінькому розпалі;

Освітній проєкт «На Урок» має чимало переваг для створення та використання онлайн-тестів і для вчителів, і для здобувачів освіти. На платформі доступний широкий спектр типів завдань: питання з вибором однієї чи кількох відповідей, що дозволяє створювати тести різного рівня складності. Тести можуть містити мультимедійні елементи (зображення, відео, аудіо), що робить процес навчання більш цікавим та ефективним. Система автоматично перевіряє правильність відповідей і виставляє оцінки в 12-бальній шкалі, що економить час вчителя. Інтерфейс платформи інтуїтивно зрозумілий, що дозволяє швидко створювати та редагувати тести.

Тестові завдання з цієї платформи мають переваги, які загалом властиві завданням такого типу, як-от [33]: онлайн-тести дозволяють швидко перевірити знання великої кількості учнів з різних тем; завдяки чітким критеріям оцінювання результату тестування є більш об'єктивними, ніж при традиційній перевірці; комп'ютери швидко перевіряють тести, що економить час вчителя; усі здобувачі освіти мають однакові умови для проходження

тесту, що забезпечує справедливу оцінку знань; учні можуть заздалегідь зрозуміти, чого від них очікується, що знижує рівень стресу.

Система освітнього проєкту «На урок» надає детальну статистику (можна імпортувати в таблицю Excel) про результати тестування, що дозволяє вчителю оцінити рівень знань здобувачів освіти та виявити прогалини. Учителі, які мають власний профіль на платформі, можуть ділитися тестами та матеріалами, створюючи спільноту для обміну досвідом. Багато функцій платформи доступні безкоштовно, що робить її доступною для широкого кола користувачів. Також є можливість роздрукувати тестові завдання з файлу у pdf-форматі.

Здобувачі освіти можуть проходити тести в будь-який зручний час і одразу отримувати зворотний зв'язок. Такі завдання роблять процес навчання більш цікавим та захопливим. Учні можуть проходити тести кілька разів, щоб закріпити знання, також є варіант повторити правильні відповіді у форматі флеш-карт та встановлення відповідностей.

Загалом, освітній проєкт «На Урок» – це потужний інструмент для вчителів, який дозволяє створювати різноманітні інтерактивні тести та ефективно оцінювати знання учнів.

Платформа «Всеосвіта» пропонує широкий спектр інструментів для створення та проведення онлайн-тестів, що робить її популярною серед вчителів та учнів [56]. Використання тестів на цій платформі має переваги для вчительської спільноти: можливість створювати тести різної складності та формату (закриті, відкриті питання, завдання на відповідність тощо), платформа дозволяє додавати аудіо-, відеоматеріали, графіки, система автоматично перевіряє тести та виставляє бали, є можливість відстежувати результати кожного учня, виявляти сильні та слабкі сторони, коригувати освітній процес, доступна велика база готових тестів з української мови, платформу можна використовувати для проведення опитувань серед учнів, що дозволяє отримати зворотній зв'язок. Тести на «Всеосвіті» часто мають

яскравий дизайн, що робить процес навчання цікавішим. Платформа інтуїтивно зрозуміла, що дозволяє здобувачам освіти самостійно працювати з тестами.

Портал osvita.ua пропонує можливість пройти пробні тести з української мови для підготовки до Національного мультипредметного тесту (НМТ). Тестові завдання є точними копіями тих, що були запропоновані на реальному НМТ у 2024 році [41].

Освіта.ua надає безкоштовний доступ до двох варіантів тестів з української мови з НМТ-2024, які допоможуть майбутнім абітурієнтам оцінити свої знання з української мови та підготуватися до вступної кампанії. Після виконання тесту учасник отримує правильні відповіді та свій результат у балах. Крім пробних тестів НМТ-2024, на сайті є демоверсії за попередні роки, тренувальні варіанти, завдання за темами та повні тести ЗНО з інших предметів. Це дозволяє систематично готуватися до незалежного оцінювання навчальних досягнень, повторювати пройдений матеріал та працювати над проблемними темами. Онлайн-формат тестів допомагає звикнути до умов реального екзаменаційного випробування. Пояснення до завдань доступні лише для зареєстрованих користувачів.

Завдання за темами з української мови подано за посиланням <https://zno.osvita.ua/ukrainian/tema.html> в таких розділах: фонетика, графіка, орфоепія (87 завдань), орфографія (290 завдань), лексикологія (178 завдань), будова слова, словотвір (46 завдань), морфологія (482 завдання), синтаксис, пунктуація (798 завдань), стилістика, текст, розвиток мовлення (289 завдань).

Подані завдання можна виконувати разом на уроці, працюючи в групах або індивідуально. Функціонал сайту дозволяє бачити правильні неправильні відповіді, проходи тестування кілька разів.

НМТ онлайн 2024 року з української мови – 1 сесія

Тестові завдання першої сесії національного мультитесту (ЗНО) 2024 року з української мови

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30						

Завдання 1 з 30

Однаковий звук позначають букви, виділені в кожному слові рядка

- А** здається, молотьба, батько
- Б** рюкзак, агрус, ґрунтознавець
- В** контрастний, шістдесят, четвер
- Г** подружка, дужечка, джгутовий

Позначте відповіді:

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Рис. 2.1 Тестове завдання у форматі НМТ на сайті osvita.ua

На платформі ВШО розміщено матеріали для діагностичного оцінювання освітніх втрат з української мови [14]. Створення діагностичних тестів для виявлення освітніх втрат здобувачів освіти після пандемії COVID-19 та початку повномасштабної війни в Україні було потрібне, оскільки значна частина учнів мала проблеми з доступом до дистанційного навчання та демонструвала погіршення результатів навчання. Мета тестів – допомогти школам спланувати навчальний рік та визначити, які теми потребують додаткового опрацювання. Учителі та здобувачі освіти можуть пройти тести на платформі ВШО, а потім отримати детальний звіт про результати. Перевагами таких тестів є економія часу вчителів, можливість швидко виявити проблемні теми та відстежувати прогрес учнів, адаптація освітнього процесу до нових реалій.

Платформа ВШО стала ефективним інструментом для проведення діагностики та моніторингу навчальних досягнень. Тести допомагають

вчителям не лише виявити проблеми, а й розробити індивідуальний підхід до кожного учня.

Завдання 6

Можливий 1.0 бал (оцінено, результати приховано)

Кому перед **як** треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено)

- З гори Високий Замок побачите казковий Львів як на долоні.
- Славетне місто Полтава відоме як духовна столиця України.
- Чернігів як місто старовинних храмів і дерев'яного мережива.
- Київ як легендарний Фенікс постав із попелу ще більш величним.

Рис. 2.2 Тестове завдання вторинного діагностичного тестування на платформі ВШО

Проведення діагностичних тестів з української мови на платформі ВШО містить завдання, яке складається з трьох блоків: робота з текстом, лексика, морфологія, синтаксис та пунктуація. Завдання можна виконувати і в ЗЗСО, і дистанційно, у синхронному або асинхронному режимі. Учителі отримують детальний звіт про результати класу та кожного учня, а учні бачать особистий прогрес. Результати тестів допомагають виявити проблемні теми та підібрати індивідуальні завдання для учнів. Платформа надає рекомендації для учнів щодо самостійної роботи над проблемними темами. Отримавши детальний звіт про свої результати, учні можуть бачити свій прогрес і розуміти, над чим потрібно працювати [14].

На платформі Львівського регіонального центру оцінювання якості освіти за посиланням <http://lv.testportal.gov.ua:8080/> розміщено тренувальне онлайн-тестування. Матеріал розподілено за темами навчальної програми з української мови. Тестові завдання передбачають оцінювання, що

допоможе вчителям і здобувачам освіти бачити отриману кількість балів, помилки та правильні варіанти.

Завдання №2

Текст

(1) Картина відкривалася справді чудова: з високої гори видно було все місто. (2) Церкви підняли високо *в/гору* свої зелені, мов травою вкриті голови; білили білі боки, мов із крейди вистругані. (3) Річка блищала, звивалася змією по жовтому пісочку, пускаючи легенький димок туману із себе. (4) *Не/далеко* від гори велика стіна обвивала кругом розкішний садок, здоровенну пустку-будинок. (5) *У/далині* [...] степ, тонує у своїй зеленій траві то здіймаючись, то опадаючи. (6) Гарно всюди, красиво так, не налюбувався б! (7) *На/багато* років уперед я був зачарований красою рідного краю!

1. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
- Б другому
- В третьому
- Г четвертому

2. Окремо в тексті треба писати

- А в/гору
- Б не/далеко
- В у/далині
- Г на/багато

3. У п'ятому реченні пропущено слово

- А розташувався
- Б спускався
- В розіслався
- Г вився

Рис. 2.3 Завдання онлайнного тренувального тестування Львівського регіонального центру оцінювання якості освіти

Отже, онлайн-тестування в сучасній освіті може значно покращити якість навчання та сприяти розвитку мовної, мовленнєвої, комунікативної і цифрової компетентності здобувачів освіти. Для успішного впровадження онлайн-тестування у вивченні української мови необхідно враховувати і його переваги, і недоліки. Існує багато онлайн-платформ для створення та проведення тестів, кожна з яких має особливості. Онлайн-тестування має бути частиною комплексного підходу до оцінювання знань, а не замінювати традиційні методи. Потрібно постійно вдосконалювати навички використання онлайн-платформ.

2.2 Створення тестових завдань для оцінювання навчальних досягнень старшокласників з української мови

Розглянемо фундаментальні принципи конструювання якісних тестових завдань. Основними компонентами тестового завдання називають такі [10]:

- чітка структура: кожне завдання має складатися з трьох основних частин: інструкції, умови та правильних відповідей, така структура забезпечує зрозумілість і однозначність для здобувачів освіти;

- зрозуміла інструкція: вказівки щодо виконання завдання мають бути лаконічними, зрозумілими і однозначними, це дозволяє уникнути непорозумінь та неправильних інтерпретацій;

- точна умова, яка повинна чітко формулювати проблему або питання, яке необхідно вирішити, бути зрозумілою для здобувачів того віку, для яких призначено тест;

- правильні відповіді: це еталон, за яким перевіряються результати виконання завдання, важливо, щоб правильна відповідь була однозначною.

Принципи складання тестових завдань такі [10]: простота і зрозумілість (завдання мають бути сформульовані так, щоб їхній зміст був доступний для здобувачів освіти, слід уникати складних термінів та незрозумілих формулювань), однозначність (кожне завдання повинно мати лише одну правильну відповідь), релевантність (завдання мають перевіряти саме ті знання і вміння, які були вивчені), різноманітність (тест має містити різні типи завдань, щоб забезпечити комплексну оцінку знань учнів) [10]. Якість тестових завдань безпосередньо впливає на точність оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів освіти. Тому до процесу їхнього створення необхідно підходити відповідально.

Створення тестових завдань з української мови передбачає використання різновидів відкритого та закритого типу, формулювання запитань, підбору варіантів відповідей та загальної структури тесту.

Різні онлайн-платформи пропонують створення власних тестів, використання готових розробок, налаштування доступу та отримання звітів про результати [56]. Для цього варто розглянути приклади тестових завдань, проаналізувати переваги і недоліки інших онлайн-сервісів для створення тестів, познайомитися із рекомендаціями щодо використання тестів у різних форматах навчання.

Проаналізуємо кілька поширених типів тестових завдань, які використовуються під час навчання української мови в старших класах.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді оцінюють за таким принципом: правильно виконане завдання тоді, якщо вибрано тільки одну правильну відповідь, неправильно, якщо вибрано кілька відповідей, неправильну відповідь або відповідь взагалі відсутня. Перевагою такого тестового завдання є простота перевірки, об'єктивність оцінювання, недоліком – можливість вгадування відповіді, це не дає можливості перевірити глибину знань здобувачів освіти.

Завдання з однією правильною відповіддю	
Переваги:	Недоліки:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ оцінювання результатів швидке, легке, об'єктивне, надійне; ➤ завдання достатньо структуровані й чіткі; ➤ дають можливість вимірювати результати навчання від простих до складних; ➤ неправильні варіанти відповідей дають діагностичні відомості про рівень сформованості знань і вмінь; ➤ результати менше залежать від угадування порівняно із завданнями з альтернативними відповідями. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ складання завдань потребує багато часу; ➤ часто складно знайти правдоподібні дистрактори; ➤ завдання неефективні для оцінювання вмінь розв'язувати проблеми; ➤ рівень сформованості навичок читання може впливати на результати оцінювання; ➤ у більшості випадків завдання такого виду має початковий рівень.

Таблиця 2.1 Переваги та недоліки завдань з однією відповіддю [10]

Пропонуємо такі власні тестові завдання до теми «Багатство фразеологічних одиниць»:

Прочитайте речення та виберіть один варіант відповіді, який найкраще замінює підкреслене словосполучення.

1. Я завжди хотів би потрапити у вир подій, щоб відчутти адреналін.

а) залишитися осторонь; б) опинитися в центрі уваги; в) провести час спокійно; г) виконати нудну роботу.

2. Його промова була як вода каламутна, стільки названо складних понять та іншомовних термінів.

а) дуже цікавою; б) надзвичайно короткою; в) незрозумілою; г) дуже голосною.

3. Він завжди гнув кирпу, не звертаючи уваги на інших.

а) був дуже скромним; б) мав гарний зір; в) був дуже гордим; г) любив читати книги.

4. Після складної роботи він пустився берега, відпочиваючи цілий тиждень.

а) став дуже обережним; б) почав багато працювати; в) почав відпочивати; г) почав поводитися нерозважливо.

5. Вона тримала язик за зубами, працюючи у великому колективі.

а) багато говорила; б) нічого не говорила; в) говорила дуже голосно; г) говорила неправду.

Вибірковий або варіативний тест передбачає кілька правильних відповідей з більшої кількості варіантів. Мета такого завдання – перевірка повноти знань про класифікацію мовних чи мовленнєвих явищ. Особливість оцінювання полягає в тому що за кожну правильну відповідь нараховується певний бал.

Пропонуємо такі власні тестові завдання для перевірки засвоєння лексичних понять:

1. Виберіть усі слова, які є синонімами до слова «радісний»:

а) сумний; б) веселий; в) щасливий; г) засмучений; д) бадьорий; е) злий.

2. Виберіть усі слова, які є антонімами до слова «великий»:

а) малий; б) великий; в) гігантський; г) крихітний; д) мізерний; е) велетенський.

3. Виберіть усі варіанти, де слова-пароніми вжито правильно:

а) економна криза; б) економічна господиня; в) ефектний виступ; г) ефективний антибіотик; д) адресна допомога; е) адресатний підпис.

Завдання з вибором кількох правильних відповідей укладаються за таким принципом: здобувач освіти повинен вибрати всі правильні відповіді з набору варіантів. За кожну правильну відповідь нараховується бал. Перевагою є те, що завдання перевіряє розуміння зв'язків між різними елементами.

Пропонуємо такі власні тестові завдання для перевірки засвоєння правопису префіксів:

*1. Виберіть слова, у яких треба писати префікс **пре-**:*

а) пр..гарний; б) пр..їхати; в) пр..мудрий; г) пр..боркати; д) пр..клад.

*2. Виберіть слова, у яких треба писати префікс **при-**:*

а) пр..великий борг; б) пр..нести книжки; в) пр..гарний пейзаж; г) пр..стати до берега; д) пр..ємний сюрприз.

*3. Виберіть слова, у яких треба писати префікс **пре-**:*

а) пр..дивитися до сусідів; б) пр..старий дідусь; в) пр..клеїти листівку; г) пр..мудрий філософ; д) пр..йти вчасно.

*4. Виберіть слова, у яких треба писати префікс **при-**:*

а) пр..клад для наслідування; б) пр..гарна квітка; в) пр..йти на допомогу; г) пр..великий камінь; д) пр..ємний аромат.

У послідовному або порядковому тесті перевіряють знання, розуміння послідовності подій, процесів. Здобувачі освіти повинні розташувати елементи в правильному порядку. Перевагою є перевірка розуміння причинно-наслідкових зв'язків.

Пропонуємо такі власні тестові завдання до теми «Текст, його ознаки»:

1. Відновіть правильну послідовність речень і запишіть номери речень у відповідному порядку.

1. Саме тоді він усвідомив, наскільки важлива для нього ця мрія.

2. З дитинства хлопчик мріяв стати космонавтом.

3. Він годинами читав книги про космос, дивився науково-фантастичні фільми.

4. Щодня він уявляв себе серед зірок, як справжній дослідник Всесвіту.

5. Однак, зіткнувшись із реальними труднощами підготовки, він не злякався.

Виберіть правильний варіант послідовності речень:

а) 2, 4, 3, 1, 5; б) 2, 3, 4, 1, 5; в) 1, 2, 3, 4, 5; г) 5, 4, 3, 2, 1.

2. Відновіть правильну послідовність речень і запишіть номери речень у відповідному порядку.

1. Згодом, коли я підріс, я зрозумів, що ця книга стала для мене справжнім компасом у житті.

2. У дитинстві я отримав у подарунок книгу про пригоди Робінзона Крузо.

3. Вона навчила мене самостійності, винахідливості та віри в себе.

4. Я годинами перечитував її, уявляючи себе на безлюдному острові.

5. Ця книга справила на мене незабутнє враження.

Виберіть правильний варіант послідовності речень:

а) 2, 4, 5, 3, 1; б) 2, 5, 4, 3, 1; в) 1, 2, 3, 4, 5; г) 5, 4, 3, 2, 1.

3. Відновіть правильну послідовність речень і запишіть номери речень у відповідному порядку.

1. Коли настав ранок, він виявив, що опинився на безлюдному острові.

2. Несподівана буря розбила корабель, на якому він плув.

3. З того моменту почалася його боротьба за виживання.

4. Він збудував собі житло, навчився розводити вогонь, добувати їжу.

5. Молодий мандрівник ніколи не втрачав надії на порятунок.

Виберіть правильний варіант послідовності речень:

а) 2, 1, 3, 4, 5; б) 1, 2, 3, 4, 5; в) 5, 4, 3, 2, 1; г) 3, 2, 1, 4, 5.

Конструктивний тест (тест-доповнення) передбачає те, що здобувач освіти доповнює текст відсутніми словами або фразами. Так перевіряється знання термінології, розуміння концепцій, слів, їхніх значень.

Пропонуємо такі власні тестові завдання до теми «Лексична норма»:

1. Несподівана зустріч зі старим другом викликала в нього почуття ...

(1) ... і ... (2) ... спогадів.

1) ностальгії, радості, смутку; 2) приємних, гірких, забутих.

2. Його ... (1) ... погляд був спрямований у ... (2) ... далечінь.

1) мрійливий, злий, байдужий; 2) невідому, близьку, темну;

3. Після тривалої хвороби він відчував себе ... (1) ... і ... (2)

1) зламаним, сильним, бадьорим; 2) знесиленим, енергійним, бадьорим.

4. Її ... (1) ... голос і ... (2) ... усмішка завжди піднімали настрій.

1) грубий, м'який, різкий; 2) широка, сумна, злісна.

5. Він був людиною з ... (1) ... розумом і ... (2) ... серцем.

1) гострим, тупим, середнім; 2) кам'яним, добрим, жорстоким.

Завдання на встановлення відповідності містять два списки, між елементами яких потрібно встановити зв'язки, і перевіряють логічне мислення.

Пропонуємо такі власні тестові завдання до теми «Синтаксична норма»:

1. Установіть відповідність між типом речення та його прикладом.

Тип складного речення	Приклад
1. Складне речення з сурядним зв'язком	А Коли на вулиці з'явилося сонце, ми пішли гуляти.
2. Складне речення з підрядним	Б Я люблю читати книги, а мій брат –

зв'язком	грати в комп'ютерні ігри.
3. Безсполучникове складне речення	В День був сонячний, повітря – чисте, настрій – чудовий.
4. Складне речення з різними видами зв'язку	Г Хоча він дуже втомився, але продовжував працювати. Д Автомобільні перегони відбувалися в жовтні, а не в листопаді.

21. Установіть відповідність між типом речення та його прикладом.

Тип складного речення	Приклад
1. Складне речення з кількома підрядними, послідовно підпорядкованими	А Коли на вулиці з'явилося сонце, яке пробивалося крізь хмари, ми вирішили піти гуляти в парк, де росла велика стара липа, під тінню якої ми любили читати книги.
2. Складне речення з однорідним підпорядкуванням	Б Я не знав, чи піти в кіно, чи залишитися вдома і почитати книгу, або ж подзвонити другу і запросити його в гості.
3. Складне речення з паралельним підпорядкуванням	В Хоча він дуже втомився після роботи, але, оскільки обіцяв допомогти сусідові, він пішов до нього, незважаючи на пізній час.
4. Складне речення з різними видами зв'язку	Г Коли настав вечір, ми сіли біля каміна, щоб поговорити про майбутнє, і, поки горіли дрова, ми мріяли про подорож в теплі країни, де завжди світить сонце. Д Сонце, сідаючи за горизонт, освітлювало лісові простори, зарослі грибами, укриті терновими чагарниками і хвоєю.

Під час перевірки кожна правильно встановлена відповідність оцінюється в один бал. Такі тестові завдання перевіряють здатність

поєднувати мовні явища, приклади, проводи аналогії, закріплювати навички вживання різних синтаксичних одиниць у власному мовленні.

Завдання на встановлення відповідності	
Переваги:	Недоліки:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ оцінювання результатів легке, об'єктивне й надійне; ➤ запитання мають компакту форму, тому набір відповідей відповідає тій самій основі, завдання перевіряє кілька подібних фактів; ➤ щоб прочитати завдання та вибрати варіанти відповідей, учень витрачає небагато часу; ➤ завдання легко складати, якщо об'єднати кілька завдань, що мають однаковий набір варіантів відповідей. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ переважно оцінюють прості результати навчання на рівні знань, що базуються на асоціаціях; ➤ важко складати завдання, які містять достатню кількість однорідних відповідей; ➤ значна чутливість до невідповідних «ключів».

Таблиця 2.2 Переваги та недоліки завдань на встановлення відповідностей [10]

Часто використовують тестові завдання з орфографічними / пунктуаційними, лексичними, граматичними помилками. Особливістю завдань є те, що зміст речень, наведених у варіантах відповідей, стосується однієї теми. Наведемо власні приклади таких завдань.

1. Технології та суспільство. Завдання: Оберіть рядок, у якому НЕМАЄ орфографічних помилок:

А Іноваційні технології значно впливають на суспільство, змінюючи спосіб життя людей.

Б Комунікація між людьми стала більш ефективна завдяки Інтернету.

В Глобалізація сприяє поширенню культурних цінностей та ідей.

Г Модернізація виробництва дозволяє підвищити продуктивність.

2: Подорожі та культура. Завдання: Оберіть рядок, у якому НЕМАЄ орфографічних помилок:

А Подорожжі розширюють кругозір і дозволяють пізнати нові культури.

Б Туризм є важливою галуззю економіки багатьох країн.

В Памятки архітектури є світками історичного минулого.

Г Екскурсії допомагають глибше зрозуміти культуру народу.

Для того щоб створити тест на одній із описаних платформ, зазвичай треба виконати кілька кроків.

Крок 1. Авторизація на сайті за допомогою свого облікового запису.

Крок 2: Перехід до розділу створення тестів, знайдіть розділ «Інструменти вчителя» або «Конструктор тестів».

Крок 3: Створення нового тесту. Введіть назву тесту та оберіть бажаний формат: з однією правильною відповіддю, з кількома правильними відповідями, з відкритою відповіддю тощо.

Крок 4: Додавання запитань. Чітко та лаконічно сформулюйте кожне запитання. Для кожного запитання введіть варіанти відповідей. Відзначте правильну відповідь. Додайте зображення (опціонально). Виберіть тип запитання з доступних варіантів (наприклад, «Встановити відповідність», «Заповнити пропуски»).

Крок 5: Налаштування тесту. Встановіть час, який відводиться на виконання тесту. Визначте, скільки разів учень може спробувати пройти тест. Включіть опцію перемішування запитань, щоб ускладнити завдання. Можливо, будуть доступні й такі налаштування, як відображення правильних відповідей після завершення тесту.

Крок 6: Збереження тесту.

Крок 7 (опціонально): Публікація тесту.

Створення якісних тестових завдань – це відповідальний процес, який вимагає дотримання певних принципів та використання різноманітних форматів. Вибір оптимального типу завдання залежить від мети оцінювання та специфіки навчального матеріалу. Онлайн-платформи надають зручні

інструменти для створення та проведення тестування, що значно полегшує роботу вчителя, дозволяє легко створити аналітичні звіти, перевірити навчальні досягнення здобувачів освіти в дистанційному режимі.

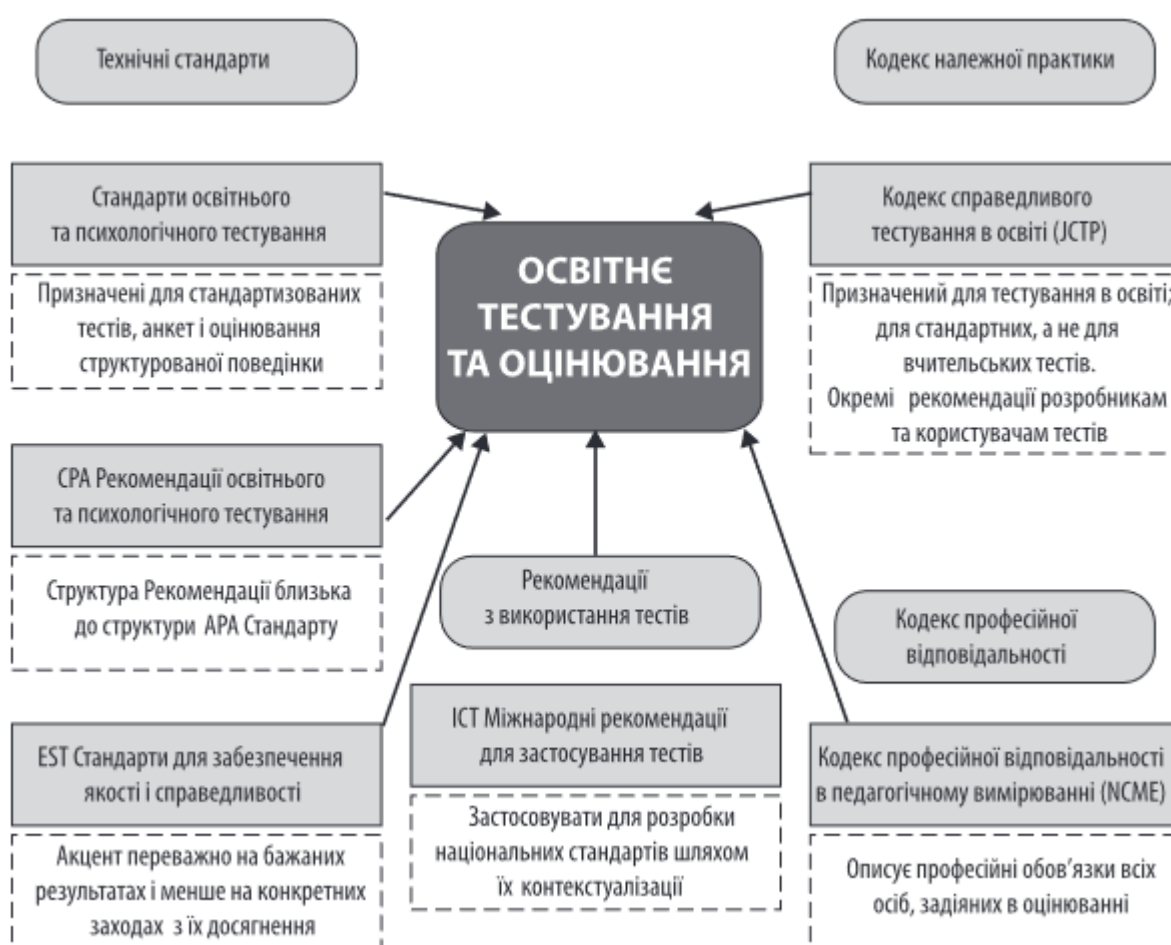
2.3 Методичні рекомендації для вчителів української мови щодо застосування тестових технологій на уроках української мови

Аналізуючи інформацію про технології дистанційного навчання, вважаємо потрібним індивідуалізувати навчання української мови в старших класах, мотивувати до засвоєння норм української мови, створювати такі способи навчання, які враховують різні стилі навчання та темпи роботи здобувачів освіти; застосовувати різні інтерактивні елементи для залучення здобувачів освіти до вивчення мовного матеріалу; забезпечувати якісний зворотній зв'язок, регулярно оцінювати прогрес здобувачів освіти шляхом формувального [53], вербального [5] і бального [51] оцінювання; аналізувати результати навчання та вносити відповідні зміни в організацію освітнього процесу.

Кодекс професійної етики для фахівців у сфері педагогічного оцінювання встановлює стандарти поведінки та відповідальності для всіх, хто бере участь у процесі оцінювання знань та умінь учнів [36]. Цей документ охоплює всіх учасників процесу оцінювання: від розробників тестів до тих, хто інтерпретує результати. Кожен учасник процесу несе відповідальність за якість оцінювання, дотримання етичних норм та захист прав учнів. У кодексі визначено ключові принципи професійної діяльності: захист здоров'я та безпеки здобувачів освіти, знання законодавства, постійне професійне зростання, надання послуг у межах компетенції, пропаганда обґрунтованих практик оцінювання, дотримання високих стандартів поведінки, чесність та відкритість [36].

Кодекс такого типу потрібен для гарантування справедливості (усі здобувачі будуть оцінені справедливо та об'єктивно), підвищення якості оцінювання (упроваджуються найкращі практики оцінювання), захисту прав здобувачів (їхні інтереси будуть враховані під час оцінювання), підвищення довіри до системи освіти з боку учнів, батьків та суспільства.

Процедури оцінювання і тестування мають суттєву історію дослідження, низку розроблених стандартів і рекомендацій, поданих нижче в таблиці.

Таблиця 2.3 Стандарти справедливого освітнього тестування та оцінювання [36]

Досліджуючи педагогічний тест, Р. Кизима і В. Яковчук [17] аналізують їхнє використання в освітньому процесі, оскільки вони допомагають оцінити рівень знань здобувачів освіти. Учені виділяють такі види тестів: відкритої та закритої форми. Відкрита форма передбачає

введення онлайн вільних відповідей, а закрита – пропонує декілька варіантів відповідей на вибір. Тести закритої форми можуть мати різну форму: множинний вибір (3–5 правильних відповідей із багатьох запропонованих), простий множинний вибір (із відповідями «Так», «Ні», «Частково»). Альтернативні тестові завдання містять такі варіанти відповідей: «Так», «Не знаю», «Ні».

Створювати тести варто так, щоб вони не лише перевіряли знання здобувачів освіти, а й розвивали їхнє мислення та аналітичні здібності [17]. Завдання можуть бути простими, складними або комбінованими, залежно від мети тестування. Структура складних завдань передбачає нумерацію, різноманітність типів завдань, їхню відповідність навчальному матеріалу. Завдання можуть бути спрямовані на перевірку різних рівнів пізнання: репродуктивного, пошукового або творчого.

Вирізняють ключові критерії того, що тест якісний і дає точні результати [48]:

- валідність – це ступінь відповідності тесту тому, що він повинен вимірювати;
- надійність – це стабільність результатів тесту при повторному проведенні;
- ефективність – це комплексний критерій, який охоплює не тільки валідність і надійність, але й такі характеристики, як кількість завдань, час проведення, здатність тесту диференціювати рівні знань здобувачів освіти.

У науковій літературі описано різні типи валідності [48]:

- очевидна валідність: тест вимірює саме те, що потрібно;
- змістовна валідність: Завдання відповідають усім аспектам певної теми;
- функціональна валідність: Завдання відповідають тому рівню знань, який перевіряється;

- конкурентна валідність: результати цього тесту корелюють з результатами інших тестів, що вимірюють ті ж самі характеристики;
- прогностична валідність: результати цього тесту дозволяють прогнозувати майбутні результати;
- конструктивна валідність охоплює всі інші типи валідності.

Важливо об'єктивно оцінювати різні типи завдань: від 1 бала за завдання з однією правильною відповіддю чи встановленням істинної відповіді – до кількох балів за завдання з множинним вибором чи на встановлення відповідностей.

Для різних цілей навчання української мови можна використовуватися різні типи тестів. Тестові онлайн-завдання відкритого типу ефективні для перевірки знання мовознавчих термінів, визначень та перерахування характеристик певного мовного явища, наприклад, дієслово, його граматичні ознаки. Тести творчого характеру під час дистанційного оцінювання дозволяють оцінити вміння здобувачів освіти аналізувати мовні явища (речення, мінітексти), ухвалювати рішення, вирішувати проблемну ситуацію, як-от: установіть послідовність речень у тексті, знайдіть помилку.

Рекомендуємо складати й використовувати тестові завдання з української мови для дистанційного контролю знань за окремими темами і розділами навчальної програми для 10–11 класів рівня стандарту та профільного рівня [30].

Тести дозволяють оптимізувати освітній процес, стимулювати самостійну роботу здобувачів освіти, підвищити якість навчання та підготуватися до незалежного оцінювання у форматі ЗНО /НМТ.

Розглянемо як орієнтир тематичної контрольної роботи тестові завдання, складені Зінаїдою Володимирівною Складенко, викладачкою української мови КЗ «Мелітопольський фаховий коледж культури і мистецтв» Запорізької обласної ради [45]. Контрольна робота розміщена на платформі «Всеосвіта», містить 12 завдань, з яких 2 завдання мають відкрити

форму для введення відповіді онлайн, 7 завдань передбачають вибір однієї правильної відповіді з кількох запропонованих, 3 завдання вимагають встановлення відповідності між виділеним словом і частиною мови, якою воно виражене (додаток Б).

Пропонуємо власні завдання для такої тематичної контрольної роботи на тему «Службові частини мови». Варіанти завдань будуть сформульовані у формі речень, тому одинадцятикласники будуть застосовувати компетентнісний підхід для виконання завдань.

1. Оберіть рядок, у якому прийменники не треба писати через дефіс.

А З..під старого дуба, з..поміж коріння, вибіг маленький їжачок і, клубочком згорнувшись, покотився попід парканом.

Б Повільно впливав з..за густих хмар, з..над далеких гір місяць, огортаючи своїм м'яким світлом лісову галявину.

В З..понад високої гори, з..поміж скель, лунав мелодійний спів пташок, створюючи атмосферу спокою та умиротворення.

Г По..над землею, по..між коріння дерев, танув туман, пробивалися перші весняні квіти, радуючи око своїми яскравими фарбами.

Д Налетів з..за темних хмар, з..над моря сильний вітер, згинаючи дерева і розгойдуючи човни в гавані.

2. Частку **не** треба писати окремо з наступним словом у рядку

А Не/прочитана, не/дооцінена книжка лежала на полиці, чекаючи свого читача.

Б Не/зважаючи на не/передбачені обставини, подорож виявилася надзвичайно цікавою та сповненою не/забутніх вражень.

В Не/закінчена вчасно, не/відредагована до кінця робота лежала на столі, нагадуючи про обіцянки та відкладені справи.

Г Не/сказані, не/почуті слова часто витають у повітрі, залишаючи гіркий присмак не/домовленості та не/порозуміння.

Д Не/довершена, не/весела історія залишала в душі відчуття не/закінченості.

3. Без орфографічної помилки записані слова в рядку:

А Хто-небудь із будь яких академічних груп може запропонувати варіант розв'язання задачі.

Б Казна хто з хто зна-якої причини вирішив, що саме він має право розпоряджатися цими коштами.

В Будь-який журналіст з котроїсь студії може взяти участь у цьому телепроєкті.

Г Казна що дивне сталося з аби-ким під час цієї подорожі.

Д Хто-небудь будь-з-якого міста може відвідати це захопливе свято.

4. Правильно написано всі слова з частками в рядку

А Аби-як Івась зробив будь що, і друзі цьому не раділи.

Б Де-неде можна було побачити квіти, які нагадували бо маленькі островці серед сухої трави.

В Хто-сь міг би мені підказати не одне рівняння, аби я нарешті розв'язав цю задачу.

Г Деколи мені хотілося щось змінити у своєму житті, аби хоч трохи урізноманітнити сірі будні.

Д Хтозна коли я знову побачу його, канікули тільки но почалися.

5. Кома НЕ ставиться в реченні

А І ліс (?) і поле (?) і річка (?) і небо – усе було сповнене весняної свіжості.

Б Не тільки книги (?) а й фільми (?) музика (?) навіть відеоігри можуть бути джерелом натхнення.

В Чи то вітер шумить у кронах дерев (?) чи то дощ стукає в вікно (?) чи то птахи співають свої мелодії.

Г Удень (?) і вночі він думав про свою мрію (?) та працював над вправами (?) чи задачами.

Д Ані холод (?) ані сніг (?) ані негода не змогли зупинити його на шляху до мети.

6. З'ясуйте, якою частиною мови є кожне з виділених слів (цифра в дужках позначає наступне слово).

Коли на вулиці з'явилося сонце, (1)яке пробивалося крізь хмари, ми (2)вирішили піти гуляти в парк і (3)саме там, під розлогими липовими гілками, (4)часто мріяли про майбутнє.

Виділене слово	Частина мови
1) яке	А) займенник
2) вирішили	Б) прислівник
3) саме	В) дієслово
4) часто	Г) сполучник
	Ґ) частка

7. З'ясуйте, якою частиною мови є кожне з виділених слів (цифра в дужках позначає наступне слово).

Незважаючи на те, що Олег (1)дуже хотів поїхати на море, але (2)тільки через непередбачені обставини залишився вдома, (3)проте знайшов заняття (4)собі до душі – вивчення нової мови.

Виділене слово	Частина мови
1) дуже	А) іменник
2) тільки	Б) займенник
3) проте	В) сполучник
4) собі	Г) прислівник
	Ґ) частка

8. З'ясуйте, якою частиною мови є кожне з виділених слів (цифра в дужках позначає наступне слово).

(1)Зачарований вечірньою мглою, молодий художник сидів (2)на (3)затишній лавці біля фонтану, мріючи про (4)майбутнє, де його полотна будуть виставлені в найвідоміших галереях світу.

<i>Виділене слово</i>	<i>Частина мови</i>
1) <i>зачарований</i>	А) <i>іменник</i>
2) <i>на</i>	Б) <i>прикметник</i>
3) <i>затишній</i>	В) <i>дієприкметник</i>
4) <i>майбутнє</i>	Г) <i>прийменник</i>
	Ґ) <i>сполучник</i>

9. Оберіть рядок, у якому виділені слова НЕ є сполучниками

А **Хоча** погода була похмура, **та** все ж ми вирішили піти на прогулянку в парк, **адже** свіже повітря корисне для здоров'я.

Б **Незважаючи на те, що** завдання було складним, я все одно спробував його виконати, **оскільки** хотів отримати хорошу оцінку.

В **Як тільки** пролунав дзвінок, учні одразу піднялися з-за парт, **адже** на них чекав цікавий експеримент.

Г **Для того щоб** виграти змагання, спортсмен тренувався щодня, **незважаючи на те, що** був дуже втомлений.

Д Хоча книга була **дуже** цікавою, я **не** міг зосередитися на читанні, **за** вікном гуркотіла гроза.

10. Немає службових частин мови в реченні

А Знову хлопчик читає цікаву книжку, подаровану його сусідом.

Б Сонячний промінь осяяв кімнату яскравим світлом, зігріваючи всі кутки.

В Великий собака весело бігав по парку, шукаючи загублений м'ячик.

Г Тут дівчинка вправно малює кольоровими олівцями красиву квітку.

Д Автобус зупинився, підіймаючи навколо пилку, відчинив передні двері.

11. Немає прийменника в реченні.

А Через густий ліс, **попід** високими буками, ми йшли до маленького озера.

Б За вікном сніжинки танцювали, а в каміні тріскотіли дрова, створюючи затишок в холодну зимову ніч.

В Наша прогулянки парком була цікавою: побачили білку, яка спритно стрибала зверху і донизу.

Г Зранку я люблю пити каву з молоком на балконі, спостерігаючи за сходом сонця.

Д Через кілька днів ми вирушимо в подорож морем, на теплоході, до далекої Іспанії.

12. Часткою «і» виступає в реченні.

А Сонце світило яскраво і гріло приємно, тому ми вирішили піти на прогулянку в парк.

Б Я люблю читати книги і дивитися фільми, особливо фантастику.

В Вона купила нову сукню і туфлі, щоб виглядати чудово на вечіці.

Г Ми поїхали на море, цілий тиждень купалися в морі і засмагали на пляжі.

Д Він і грає на гітарі, його музика дуже подобається друзям.

Загалом, можемо сформулювати кілька корисних порад щодо створення тестових завдань з української мови:

- створюйте різноманітні завдання, чергуйте різні типи запитань, щоб зробити тест цікавішим;

- перевіряйте правильність відповідей перед публікацією, ретельно з'ясуйте, чи правильно вказані правильні відповіді на всі запитання;

- використовуйте зображення, оскільки вони можуть значно покращити розуміння завдання, наштовхнути на відповідь, зосередити увагу здобувачів освіти на суті запитання;

- перед тим, як опублікувати тест, пройдіть його самі, щоб переконатися, що все працює правильно.

Також пропонуємо рекомендації для вчительської спільноти, які допоможуть удосконалити застосування тестових технологій у навчанні української мови в закладах загальної середньої освіти:

- продовжувати розвивати мережу онлайн-платформ для створення та проведення тестів;
- створити єдину базу тестових завдань з української мови, зокрема тих, хто стосуються тематичного і підсумкового оцінювання, а також підготовки до ЗНО/НМТ;
- розробити систему підготовки та тренування вчителів до використання різних освітніх онлайн-платформ;
- забезпечити рівний доступ до інтернету та комп'ютерної техніки для всіх учителів і здобувачів освіти;
- проводити наукові дослідження ефективності онлайн-тестування та розробляти рекомендації щодо його вдосконалення.

Таким чином, сучасна освіта все більше орієнтується на індивідуалізацію навчання та використання технологій дистанційного, змішаного навчання. Особливо актуальним це є для вивчення української мови в старших класах. Дистанційне навчання відкриває нові можливості для створення різноманітних інтерактивних завдань та забезпечення якісного зворотного зв'язку зі здобувачами освіти. Онлайн-тестування є невід'ємною частиною освітнього процесу. Воно дозволяє оцінити рівень знань, умінь, навичок з української мови старшокласників, відстежувати їхній прогрес та вносити необхідні корективи в урочну діяльність. При цьому важливо дотримуватися етичних норм та використовувати різноманітні формати завдань, які не тільки перевіряють знання, але й розвивають критичне мислення та творчі здібності.

Використання тестових завдань у поєднанні з іншими формами контролю дозволяє створити більш об'єктивну картину досягнень здобувачів та забезпечити ефективність навчання в закладах загальної середньої освіти.

ВИСНОВКИ

Можемо зробити висновок, що дистанційне навчання стало невід'ємною частиною сучасної освіти, особливо після глобальних викликів, спричинених пандемією COVID-19 та військовою агресією РФ. Цей формат навчання має й значні переваги, і проблеми, які потребують вирішення.

Було виявлено, що серед переваг дистанційного навчання науковці виділяють: можливість навчатися в будь-який час і в будь-якому місці, розширення доступу до освіти для різних категорій населення, використання сучасних технологій для ефективної взаємодії, стимулювання розвитку критичного мислення та самоорганізації, можливість отримувати знання з усього світу. Проблемами дистанційного навчання окреслено такі: відсутність безпосереднього спілкування, ускладнення соціальної взаємодії та отримання зворотного зв'язку; не всі здобувачі освіти готові до самоорганізації навчання, потреба доступу до інтернету та відповідного обладнання, підтримка мотивації до навчання без постійного контролю з боку вчителя.

З'ясовано, що для створення та застосування технологій дистанційного навчання потрібний комплексний підхід, злагоджена робота над технологічними, педагогічними та організаційними аспектами. Якісний інтернет-зв'язок, сучасні технології та ефективні методичні матеріали є основою для успішного дистанційного навчання. Відбувається розвиток технологій: від класичних методів – до сучасних онлайн-платформ та інтерактивних інструментів. Ефективні методи оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти допомагають відстежувати прогрес та вносити необхідні корективи в освітній процес. Прикладом успішного впровадження дистанційного навчання в Україні є Всеукраїнська школа онлайн (ВШО), яка пропонує широкий спектр навчальних матеріалів, інструментів для вчителів та учнів, а також відповідає сучасним вимогам до якості освіти.

Було проаналізовано педагогічне тестування як систематичний процес кількісного вимірювання знань, умінь та інших характеристик здобувачів освіти. Воно базується на принципах, як-от: об'єктивність, валідність та надійність. Таксономія Блума як класифікація навчальних цілей містить шість рівнів (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінка), допомагає вчителям розуміти, на якому рівні мислення вони хочуть, щоб учні працювали. Описано види тестових завдань: закриті з вибором однієї правильної відповіді, відкриті з короткою або розгорнутою відповіддю, комбіновані. Процес створення тесту передбачає визначення мети, аналіз змісту, розробку структури, тестових завдань: складання конкретних питань або вправ. Онлайн-тестування має переваги: автоматизацію процесу, швидкий зворотний зв'язок, адаптивність, можливість використання мультимедійних матеріалів, здійснюється на таких платформах: Майстер-Тест, LearningApps, Online Test Pad, ClassMarker, Classroom, Quizizz, Kahoot!, На Урок, Всеосвіта.

Було з'ясовано, що онлайн-тестування з української мови стало невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу, особливо в умовах дистанційного навчання та воєнного стану. Широкий спектр онлайн-платформ та інструментів дозволяє вчителям ефективно оцінювати знання здобувачів освіти, автоматизуючи рутинні процеси та забезпечуючи об'єктивність оцінювання. Можливість створення індивідуальних навчальних планів для кожного учня, швидка перевірка знань великої кількості учнів та отримання детальних звітів, зрозумілі результати тестування, можливість самостійної роботи та отримання зворотного зв'язку, використання інтерактивних елементів та нових технологій, можливість проходження тестів з будь-якого пристрою з доступом до Інтернету переконують у тому, що таке оцінювання може активно використовуватися в освітньому процесі ЗЗСО.

Було доведено, що тестові завдання є важливим інструментом для об'єктивної оцінки знань старшокласників. Дотримання правил їхнього складання та використання різноманітних форматів дозволяє отримати достовірну інформацію про рівень засвоєння навчального матеріалу. Сучасні онлайн-платформи надають широкий спектр можливостей для створення та проведення тестування, що робить цей процес більш ефективним та зручним. Під час укладання варіанту тренувальної чи контрольної роботи варто додавати завдання з вибором однієї правильної відповіді, кількох правильних відповідей, на встановлення відповідності, конструктивні, на встановлення послідовності, з орфографічними, пунктуаційними, лексичними, граматичними помилками тощо.

Було виявлено, що кодекс професійної етики для фахівців у сфері педагогічного оцінювання забезпечує стандарти якості та справедливості в процесі оцінювання. Дотримання цього кодексу сприяє підвищенню довіри до системи освіти та гарантує, що кожен здобувач освіти буде оцінений справедливо. Розробляючи тестові завдання і систему оцінювання, ураховують такі аспекти: різноманітність форматів тестових завдань, відповідність навчальній програмі з української мови для 10–11 класів, розвиток різних навичок, об'єктивність оцінювання.

Зроблено висновок, що для впровадження ефективного тестового контролю в освітній процес необхідно створити єдину базу тестових завдань, підвищувати кваліфікацію вчителів щодо розробки та проведення тестових завдань, забезпечити доступ до онлайн-технологій, проводити належні наукові дослідження.

Загалом, онлайн-тестування з української мови має великий потенціал для підвищення якості освіти та адаптації освітнього процесу до сучасних викликів. Однак для ефективного використання цієї технології необхідно враховувати її переваги та недоліки, а також забезпечити доступність та рівні умови для всіх здобувачів освіти.

Перспективними стануть дослідження розвитку дистанційної освіти, зокрема вдосконалення нормативно-правової бази, пошук нових методів і технологій для ефективного дистанційного навчання, навчання вчителів новим технологіям та методам дистанційного навчання, створення єдиної освітньої платформи, розробка персоналізованих навчальних траєкторій для кожного здобувача освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артур Пройдаков. URL: https://globalteacherprize.org.ua/pro-peremozhtsya_artur-proidakov-2021/ (дата звернення: 16.10.2024).
2. Бегменко К. В. Сервіси для проведення тестування онлайн. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-servisi-dlya-provedennya-testuvannya-onlayn-401908.html> (дата звернення: 16.03.2024).
3. Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г., Рибалко О. В., Богачков Ю. М. Технологія розробки дистанційного курсу: Навчальний посібник / За ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. К.: Міленіум, 2008. 324 с.
4. Булах І. Є., Мруга М.Р. Створюємо якісний тест. К.: Майстер-клас, 2006. 160 с.
5. Вербальне оцінювання учнів: перелік фраз, які варто використовувати вчителям. URL: <https://osvita-info.com/post/28071> (дата звернення: 20.03.2024).
6. Всеукраїнська школа онлайн. Про проєкт. URL: <https://lms.e-school.net.ua/about> (дата звернення: 20.03.2024).
7. Галаєвська Л. В. Методи дистанційного навчання на уроках української мови на уроках української мови в умовах воєнного стану. *VIII Волошинські читання. «Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство»*, 2022. С. 238–243.
8. Голокоз Н. В. Використання тестових технологій на уроках української мови для підвищення якості навчальних досягнень учнів. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 2. С. 38–41.
9. Голуб Н., Горошкіна О. Методи дистанційного навчання української мови URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734384/1/2022_04%20%281%29-149-159.pdf (дата звернення: 07.04.2024).
10. Горда Г. А. Використання онлайн-платформ для створення тестів та опитувань. URL: <http://ict.ippo.edu.te.ua/files/files/rekomendacii/vikoristannya->

[onlajn-platform-dlya-stvorennya-testiv-ta-opituvan.pdf](#) (дата звернення: 05.09.2024).

11. Дембіцька С., Кобилянська І., Пугач С. Інноваційні технології дистанційного навчання в закладах вищої освіти. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 2022. Вип. 60, с. 388–399.

12. Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти (затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 1392 від 23 листопада 2011 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення 18.09.2024).

13. Дика Н., Глазова О. Дистанційне навчання української мови: особливості, переваги та перспективи. *Освітологічний дискурс*. 2021. № 2. С. 205–220. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2021_2_16 (дата звернення: 05.03.2024).

14. Діагностичні тести на ВШО для подолання освітніх втрат: чим корисні для вчителів та учнів і як користуватися URL: <https://nus.org.ua/articles/diagnostychni-testy-na-vsho-dlya-podolannya-osvitnih-vtrat-chym-korysni-dlya-vchyteliv-ta-uchniv-i-yak-korystuvatysya/> (дата звернення: 06.05.2024).

15. Думанський Н. О. Класи сучасних технологій дистанційної освіти. 2008. URL: <https://vlp.com.ua/files/12.pdf> (дата звернення: 05.03.2024).

16. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 р. URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2232/> (дата звернення: 05.03.2024).

17. Кизима Р. А., Яковчук В. В. Тестова система оцінювання знань студентів як один із методів сучасної технології навчання. URL: <https://ap.uu.edu.ua/article/279> (дата звернення: 12.10.2024).

18. Ключова О. М. Використання тестових технологій на уроках української мови та літератури URL:

<http://testlaboratori.blogspot.com/2015/01/blog-post.html> (дата звернення: 26.04.2024).

19. Конон Т. В. Застосування методики тестування на уроках української мови та літератури як засіб формування ключових компетентностей URL: <https://naurok.com.ua/zastosuvannya-metodiki-testuvannya-na-urokah-ukra-nsko-movi-ta-literaturi-yak-zasib-formuvannya-klyuchovih-kompetentnostey-26851.html> (дата звернення: 15.02.2024).

20. Кривіцька В. В., Прищак М. Д. Технологія дистанційного навчання URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/29708/9638.pdf?sequence=3> (дата звернення: 12.01.2024).

21. Крижанівська Н. Л. Використання онлайн тестування для організації дистанційного навчання в умовах карантину URL: <https://new.makinfo.org.ua/index.php/novyny-viddilennia-zahalnoosvitnia-pidhotovka/569-vikoristannya-onlajn-testuvannya-dlya-organizatsiji-distantsijnogo-navchannya-v-umovakh-karantinu> (дата звернення: 18.09.2024).

22. Кузан Г. Диджиталізація освітнього процесу і дистанційне навчання в Україні: виклики, проблеми, перспективи. *Молодь і ринок*. 2022. № 9–10. С. 107–111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_9-10_22 (дата звернення: 07.04.2024).

23. Куркіна С., Журавльов В. Дистанційне навчання як складова освітніх реформ в Україні. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 5. С. 60–71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2021_5_8 (дата звернення: 07.04.2024).

24. Кухар Л. О., Сергієнко В. П. Конструювання тестів. Курс лекцій: навч. посіб. Луцьк, 2010. 182 с.

25. Кучай О., Дем'янюк А. Сучасні технології дистанційного навчання. *Гуманітарні студії: історія та педагогіка*. 2022. № 2, с. 77–85. URL:

<http://gsip.wunu.edu.ua/index.php/gsipua/article/view/52> (дата звернення: 18.05.2024).

26. Марковська М. 8 цікавих технік, як оцінювати учнів, і що треба врахувати. URL: <https://nus.org.ua/articles/8-tsikavyh-tehnik-yak-otsinyuvaty-uchniv-i-shho-treba-vrahuvaty/> (дата звернення: 18.05.2024).

27. Методичні рекомендації з організації тестового контролю освітньо-професійної підготовки вчителя. Тернопіль: видавництво ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2004. 100 с.

28. Мірошник С. Тестування як метод діагностики навчальних досягнень учнів. *Дивослово*. 2016, № 2. С. 2–8.

29. Мороховець Г. Ю. Тестування як форма контролю та діагностики знань здобувачів вищої освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2018. № 3. С. 11–15.

30. Навчальні програми для 10-11 класів. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> (дата звернення: 20.05.2024).

31. Наталія К. 7 сервісів для створення навчальних тестів та завдань онлайн. URL: <https://buki.com.ua/news/7-servisiv-dlya-stvorennya-navchalnykh-testiv-ta-zavdan-onlayn/> (дата звернення: 14.09.2024).

32. Огляд діагностичних тестів як освітнього ресурсу / уклад. А. Ворожбит, Н. Слюсаренко. К.: УІРО, 2023. 72 с.

33. Онлайн-тести для учнів: види, особливості та переваги. URL: <https://mynizhyn.com/news/ukraina-i-svit/16122-onlajn-tjesti-dlja-uchn-v-vidi-osoblivost-ta-pjerjevagi.html> (дата звернення: 14.09.2024).

34. Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання у 2020/2021 навчальному році: методичні рекомендації / за заг. ред. В. І. Шуляра. Миколаїв: ОІППО, 2020. 108 с.

35. Паращенко Л. І., Леонський В. Д., Леонська Г. І. Тестові технології у навчальному закладі: метод. посібник. К.: «Майстерня книги», 2006. 217 с.

36. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідальність. Наукове видання / Я. Я. Болюбаш, І. Є. Булах, М. Р. Мруга, І. В. Філончук. К.: Майстер-клас, 2007. 272 с.

37. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти: затверджено наказом МОН від 8 вересня 2020 року № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#n22> (дата звернення: 28.03.2024).

38. Прибилова В. М. Проблеми та переваги дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України. *Проблеми сучасної освіти*. 2013. № 4. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuesedu/article/view/8791> (дата звернення: 10.04.2024).

39. «Про запуск курсів з цифрової педагогіки». Лист МОН № 1/16131-23 від 18.10.23 року URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/90279/ (дата звернення: 10.04.2024).

40. «Про затвердження Положення про вебплатформу дистанційного навчання "Всеукраїнська школа онлайн"». Наказ МОН № 746 від 16.06.2023 року URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/89730/ (дата звернення: 12.03.2024).

41. Пройдіть онлайн тести з української мови НМТ–2024. URL: <https://osvita.ua/test/advice/93055/> (дата звернення: 10.09.2024).

42. Сазоненко Г. Технології дистанційного навчання URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/1303/> (дата звернення: 13.05.2024).

43. Сидоренко Т. М., Петькун С. М., Новак О. М. Дистанційна освіта: проблеми та перспективи. *Інноваційна педагогіка*. 2021, № 4, с. 45–48.

44. Сірський Л. Як технології дистанційного навчання впливають на досвід онлайн-навчання! URL: <https://kwiga.com/ua/blog/yak-tehnologiyi-distancijnogo-navchannya-vplivayut-na-dosvid-onlajn-navchannya> (дата звернення: 10.04.2024).

45. Скляренко З. В. Тематична контрольна робота № 2, 11 клас, українська мова. URL: <https://vseosvita.ua/test/tematychna-kontrolna-robota-2-3845282.html> (дата звернення: 18.09.2024).

46. Смолінчук Л. С. Тестування як метод оцінювання навчальних досягнень студентів. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Педагогіка, Психологія: [зб. наук. праць] [Електронний ресурс]. 2010. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view> (дата звернення: 18.10.2024).

47. Тестові технології оцінювання компетентностей учнів : посібник / за ред. Ляшенка О. І., Жука Ю. О. К.: Педагогічна думка, 2015. 181 с.

48. Тестові технології оцінювання якості. URL: <https://osvita.ua/school/method/5919/> (дата звернення: 10.10.2024).

49. Технології дистанційного навчання. URL: <https://cprpp.khm.gov.ua/dystantsijne-navchannia/tekhnolohii-dystantsijnoho-navchannia/> (дата звернення: 10.09.2024).

50. Угніч Р., Білошицька А. Викладання української мови й літератури з використанням технологій дистанційного навчання: практичні поради. Житомирщина педагогічна. 2021. № 3 (23). С. 1–11/

51. Українська мова та мови нацменшин: критерії оцінювання. 8–11 класи URL: <https://osvita.ua/school/estimation/2417/> (дата звернення: 16.10.2024).

52. Федоренко В., Коваленко Л. Методичні рекомендації щодо використання тестових технологій у процесі вивчення української мови в загальноосвітніх навчальних закладах. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2006. № 9–10. С. 48–56.

53. Черемісова Н. Формувальне оцінювання на уроках української мови та літератури. URL: https://znayshov.com/News/Details/formuvalne_otsiniuvannia_na_urokakh_ukrainskoi_movy_ta_literatury (дата звернення: 16.10.2024).

54. Шоробура І. М. Менеджмент вищої освіти: навчальний посібник. 2015. URL:

https://pidru4niki.com/86569/menedzhment/problemi_superechnosti_vprovadzheni_distantsiynogo_navchannya_vischiy_shkoli (дата звернення: 10.04.2024).

55. «Щодо окремих питань організації освітнього процесу в умовах воєнного стану». Лист МОН № 1/17310-23 від 03.11.23 року URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/90390/ (дата звернення: 12.04.2024).

56. Як правильно складати тестові завдання та чому варто скористатися онлайн-конструктором від «Всеосвіти» URL: <https://vseosvita.ua/c/pedagogy/post/36654> (дата звернення: 12.10.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Контрольне тестування «Вступ Лексична помилка»

(автор – Валерій Биковський <https://naurok.com.ua/test/kontrolna-robota-vstup-leksichna-norma-3042737.html>)

1. Помилково вжито слово в рядку
 - а) розв'язувати задачу б) уникнути небезпеки в) перекладати болгарською г) вичеркнуті зі списків*
2. Лексичної помилки НЕМАЄ в рядку
 - а) несподіваний сюрприз б) пам'ятний сувенір в) вільна вакансія г) чинний закон*
3. Лексично неправильне словосполучення утворить слово «навичка» з прикметником
 - а) життєва б) практична в) граматична г) рухова д) шкідлива*
5. Лексичну помилку допущено в рядку
 - а) ювілейні міроприємства б) громадянське суспільство в) парламентська республіка г) непримиренні опоненти д) прикордонна територія*
6. Виділене слово вжите в невластивому йому значенні в реченні
 - а) Вантажне відділення розташоване на першому поверсі.*
 - б) Два примірники словника присутні в кабінеті.*
 - в) Ялту вважають одним з найпопулярніших курортів.*
 - г) Директор банку перебуває за кордоном.*
 - д) У санаторії є кілька басейнів.*
7. Лексичну помилку допущено в рядку
 - а) скасувати конференцію б) непридатний до вжитку в) зважати на правила г) являється прикладом*
8. Лексичну помилку допущено в рядку

а) поверхове уявлення б) виключні здібності в) громадська думка
г) виконавча влада

9. Лексичну помилку допущено в рядку

а) о сьомій годині ранку б) властивий учневі в) прийшов у справах г) на наступній неділі

10. Слова «велетень, титан, гігант» - синоніми.

а) так б) ні

11. Слова «вдень – вночі, гарячий – холодний, зима – літо» - омоніми.

а) так б) ні

12. У реченнях «Учитель використовує ефективні методи викладання» та «Моя сестра – ефектна дівчина» вжито пароніми.

а) так б) ні

13. Слова «диспетчер, авіатор, фотограф» - іншомовні.

а) так б) ні

14. Слова «феодал, очіпок, урядник» - діалектні.

а) так б) ні

15. Епітети, порівняння, синекдоха – це тропи.

а) так б) ні

16. Лексичну помилку допущено в рядку

а) чинне законодавство б) місяця для відпочивальників в) проживаючий у Харкові г) ведучий телепрограми д) Д змінений режим

17. Укажіть речення, у якому для створення гри слів використане слово, вжите і в прямому, і в переносному значеннях

а) Птах цінний пером, а людина тим, що спроможна сказати й пером написати.

б) Повзає по світу дурість, але ж ходить і мудрість, проте мудрість таки переможе!

в) Щире слово й добре діло душу й серце обігріло.

г) Не всім життя відміряне солодке, бо є стежини рівні, є круті...

18. Позначте речення, що містить застаріле слово:

а) І можу поклястись на знамені, що мав би за найвищу нагороду потрібним бути власному народу

б) Марічка любила, коли він грав на флюяру

в) Гостей у Івана повна хата, газди і газдині

г) Козаки йшли під білими хоругвами, з піками, у зухвалих магерках

19. Обидва слова, подані в дужках, можливі за змістом у реченні

а) Це фахівець найвищого класу — справжній (профі, профан).

б) Наша невеличка група здійснила (екскурс, екскурсію) центром Тернополя.

в) Протягом (століть, сторіч) український Степ належав кочовикам.

г) Передвиборча (компанія, кампанія) була в самісінькому розпалі.

20. Укажіть речення, що містить індивідуальний (авторський) неологізм.

а) І сіє дощ дрібнесенький. Оце уже грибнесенький!

б) Почім ваші грибочки? Біткоїнами заплатити можна?

в) Часом нас охоплює біоналізм — страх перед клонованими істотами.

г) Можливості створення живих організмів із заданими властивостями досліджує біотехнологія.

21. Укажіть рядок, усі слова в якому є загальнономовними (не авторськими) неологізмами.

а) переселенці, вібромасажер, смартфонозомбі, буккросинг

б) рерайтинг, знедуховніти, мискобороство, нетикет

в) томос, атошник, яблуновоцвітно, розвіртуалитись

г) бджолиність, гуглити, сміхобризний, інстаграмник

22. З поданих у дужках синонімів кожен з варіантів можливий у реченні

а) Ми стояли, зачаровані (дивною, прекрасною) музикою весняних лугов.

б) Старі дуби (оточували, облягали) галявину.

в) Червоні жоржини (сильніше, потужніше) мерехтять росами.

г) (Ретельні, проникливі) дослідження археологів підтверджують слова Геродота.

23. Антонімами є слова

а) серйозний - стриманий б) деградувати – відроджуватися
в) делікатний - приємний г) акліматизований - пристосований

24. НЕ є синонімами слова в рядку

а) карта, масштаб б) занепад, регрес в) поступ, прогрес г) тираж, наклад

25. Вкажіть, у якому рядку всі слова є історизмами

а) життя, зустріч, кадило, радник, пійт. б) комір, суддя, банчук, палій, струм. в) директор, воротар, школяр, дослід, трамвай. г) рать, отаман, гетьман, голота, смерди.

26. Вкажіть рядок, у якому всі слова є загальноновживаними.

а) сокира, копія, меч, князь, когут. б) полотно, художник, мрія, правда, система. в) ґрунт, урожай, вража, зневага, коромисло. г) Розмова, самота, освіта, перст, урок.

Ключ до тесту

1. г (1 балів) 2. г (1 балів) 3. д (1 балів) 4. (1 балів)

5. а (1 балів) 6. б (1 балів) 7. г (1 балів) 8. б (1 балів)

9. г (1 балів) 10. а (1 балів) 11. б (1 балів) 12. а (1 балів)

13. а (1 балів) 14. б (1 балів) 15. а (1 балів) 16. в (1 балів)

17. а (1 балів) 18. г (1 балів) 19. в (1 балів) 20. а (1 балів)

21. а (1 балів) 22. а (1 балів) 23. б (1 балів) 24. а (1 балів)

25. г (1 балів) 26. б (1 балів)

Додаток Б

Тематична контрольна робота № 2 [45]

ТКР перевіряє знання здобувачів освіти за службовими частинами мови.

1. Напишіть п'ять прийменників, які пишуться через дефіс.

Відповідь: ...

2. Частку **не** треба писати окремо з наступним словом у рядку

А) ще не/підкорені вершини, не/вивчене питання

Б) лан не/засіяний; не/ затоплена навесні місцина

В) не/опале листя; не/ перекладений ніким текст

Г) досі не/збудований дім; не/переборне бажання

Ґ) зовсім не/відомий Вороний; не/захищений сад

3. Без орфографічної помилки записані слова в рядку:

А) котрий-будь, казна з ким, будь на чому, на будь що, абихто;

Б) ні до кого, з казна-ким, на будь-чий, до де-кого, казна з ким;

В) де з ким, з де-ким, ні до чого, до нічийого, на хтозна-що;

Г) абиякий, де з чим, на щось, за будь-яких, ні за яких.

Ґ) ні при чому, ні чий, аніякий, хтозна-хто, хтозна- з- ким

4. Правильно написано всі слова з частками в рядку

А) правда-таки, десьто, аби-де

Б) щоправда, нікотрий, анічий

В) щодо, щождо, щодня

Г) ані-який, хіба-що, що-небудь

Ґ) казнахто, тому що, аніскільки

5. Кома НЕ ставиться в реченні

А) Доводилося вам їздити пізньої весни (?) чи раннього літа по Україні?

Б) Закони вод (?) вітрів (?) і хмар (?) і світла відкрились нам у ті далекі дні.

В) Завод і лан (?) село і місто злились в єдину пісню чисту.

Г) Шумить (?) і шепче (?) і тривожить зрадливий дощ із-за кутка.

Г) Картуз на Кузьмі якийсь чудернацький (?) не нашої ери (?) з переламаним козирком.

6. З'ясуйте, якою частиною мови є кожне з виділених слів (цифра в дужках позначає наступне слово).

Вітчизна твоя починається з пісні, (1)що мати співа, і з того, на що (2)споконвіку ніхто (3)не (4)відніме права.

Виділене слово	Частина мови
1) що	А) займенник
2) споконвіку	Б) прислівник
3) не	В) дієслово
4) відніме	Г) сполучник Г) частка

7. З'ясуйте, якою частиною мови є кожне з виділених слів (цифра в дужках позначає наступне слово).

Нема тих грошей, якими (1)можна б заплатити за людський розум і людське серце (2)навіть тоді, коли хтось думає, (3)що у світі все купується і (4)все продається.

Виділене слово	Частина мови
1) можна	А) іменник
2) навіть	Б) займенник
3) що	В) сполучник
4) все	Г) прислівник Г) частка

8. З'ясуйте, якою частиною мови є кожне з виділених слів (цифра в дужках позначає наступне слово).

Я хочу, щоб цвіла (1)край шляху квітка, і гула над нею (2)працьовита бджола, (3)і жайворон співав у високій (4)блакиті.

<i>Виділене слово</i>	<i>Частина мови</i>
1) край	А) іменник
2) працюювита	Б) прикметник
3) і	В) дієприкметник
4) блакиті	Г) прийменник
	Г) сполучник

9. Запишіть десять складних сполучників.

Відповідь:

10. Немає службових частин мови в реченні

А) *Хто сам мало знає, той мусить усім вірити.*

Б) *З сильним не борись, з багатим не позивайся.*

В) *За одного вченого двох невчених дають.*

Г) *Дурень і в макітрі макогона зломить.*

Г) *Кінь на чотирьох, та й той спотикається.*

11. Немає прийменника в реченні.

А) *Яйце хоче бути мудрішим від курки.*

Б) *Самотнім не є той, хто вміє думати.*

В) *Хто старе спом'яне, тому палець в око.*

Г) *Хочеш їсти коржі - на печі не лежи.*

Г) *Із чим прийшов, із тим пішов.*

12. Часткою «і» виступає в реченні.

А) *Як собі постелеш, так і випишся.*

Б) *Запас біди не чинить і їсти не просить.*

В) *І сам не дам, і другому не дам.*

Г) *Біда і помучить, і мудрості научить.*

Г) *Земля наша мати: всіх зрівняє і помирить.*

Виконала магістрантка
2 курсу групи ЗМФіл-62у
09 грудня 2024 р.

підпис

Іванна ПОПОВИЧ
(ім'я, прізвище)

Робота допущена до захисту:
завідувач кафедри
к. філ. н., доцент

підпис

Валентина КРИЦУК
(ім'я, прізвище)

Декан факультету

підпис

Ірина ДАРМАНСЬКА
(ім'я, прізвище)